

Рівненський державний гуманітарний університет
Художньо-педагогічний факультет
Кафедра івент-індустрій, культурології та музеєзнавства

Кваліфікаційна робота
на здобуття кваліфікаційного рівня «Бакалавр»

на тему:

**«Фестивальний рух у Рівненській області як фактор активізації
культурної діяльності населення»**

Виконав: здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня
галузі знань 02 «Культура і мистецтво»
спеціальності 028 «Менеджмент
соціокультурної діяльності»
IV курсу денної форми навчання
Нагорна Зоряна

Науковий керівник:
проф. Виткалов В.Г.

Рецензент:
доктор історичних наук, професор ЛНАМ
Рибак О.З.

Рівне, 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФЕСТИВАЛЬНОГО РУХУ	6
1.1. Фестиваль як форма активного відпочинку в культурній практиці України: поняття та історіографія	6
1.2. Класифікація сучасних фестивалів	16
РОЗДІЛ 2 РІВНЕНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬНИЙ РУХ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ КУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ОБЛАСТІ	26
2.1. Фестивалі фольклорного спрямування як чинник стимулювання інтересу до народної сучасної практики	26
2.2. Дитячий аспект в організації фестивальних імпрез	39
РОЗДІЛ 3 РІВНЕНСЬКІ ФЕСТИВАЛЬНІ ЗАХОДИ, СПРЯМОВАНІ НА ПІДТРИМКУ ІНТЕРЕСУ ДО ПРОФЕСІЙНОГО МИСТЕЦТВА: ДИТЯЧИЙ І ДОРΟΣЛИЙ АСПЕКТ	45
3.1. Музичні фестивалі в контексті підвищення професіоналізації народної культурної практики	45
3.2. Сучасні проблеми та тенденції в організації фестивального руху	48
ВИСНОВКИ	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	63

ВСТУП

Актуальність дослідження. Проведення та розвиток традиції культурно-масових заходів, зокрема фестивалів, є формою творчості. Фестивалі є важливим аспектом дослідження подій і представляють особливий інтерес для науковців з багатьох дисциплін, оскільки це універсальність фестивалю та популярність фестивального досвіду.

Особлива привабливість фестивалів визначається їхньою здатністю створювати умови для творчості, залучати великі групи людей до змістовного дозвілля та отримувати значну економічну вигоду для приймаючої сторони.

Фестивалі є культурними феноменами і завжди займали особливе місце в різних суспільствах. Їхня святкова роль, а також їхні культурні та соціальні результати давно привертають увагу численних відвідувачів та учасників. Фестивалі завжди мають тематику, різноманітність програм і стилів, їх проведення сприяє формуванню особливого роду досвіду, який має велике значення на особистому, соціальному, економічному та культурному рівнях. Святкування одночасно втілює інтелектуальний, поведінковий та емоційний досвід, який змінюється з часом, причому кожна форма фестивалю (наприклад, присвячена музиці, мистецтву, історичній спадщині) втілює різний потенціал досвіду. Хоча давні свята виникли органічно, разом із аграрними, астрономічними та кліматичними циклами, сучасні фестивалі ініціюються та керуються багатьма цілями, зацікавленими сторонами та цінностями, які їм прив'язані. Організатори заходів особливо зацікавлені в тому, щоб їхні програми вплинули на аудиторію та подарували бажаний досвід. Це вимагає знання культури, мистецтва та психології.

Формуючи соціальний досвід у локальних просторах, фестивалі продовжують створювати нові канали соціальної взаємодії, надаючи можливості для збагачення ідентичності та побудови соціальних зв'язків. Головною силою цього руху фестивалі в різноманітних містах та селах, багато з яких стають частиною глобального контексту. У зв'язку з цим виникає

інше поняття – «простір фестивальної культури», яке набуває особливого значення не лише в культурі, а й у глобальному суспільстві, протиставляючи кризі сучасного життя функцію емоційно-позитивного компенсатора та універсального інструменту ментального єднання народів і країн.

Аналіз використаної літератури. Наукові розвідки, присвячені фестивальному руху можна згрупувати наступним чином: аналіз фестивалів з туристичного аспекту (Г. Вороніна, О. Ярошенко); фестивальний рух як культурний феномен сучасності (С. Виткалов); види фестивалів (С. Гриненко, Н. Горожанкіна, О. Іванова, С. Зуєв, Л. Казначеева, С. Киколь, Н. Корнілова, В. Корнілова, С. Любченко, О. Пожарська, Ю. Соломенко, Г. Фесенко, С. Филипчук); фестивалі як форма комунікації (О. Ілліч, Д. Атаманюк, О. Алфьорова).

Отже, аналіз спеціальної літератури показав, що наукові розвідки спрямовані на дослідження фестивалю як туристичного продукту, форму комунікації, класифікацію фестивалів, однак нечисленними є дослідження фестивалю як фактору активізації культурної діяльності населення, тому можна переконатися в актуальності теми дослідження.

Апробація. Робота пройшла апробацію у вигляді виступах на науково-практичних конференціях, зокрема: «Соціокультурна діяльність українок у ХХ ст.: вітчизняний та закордонний досвід», а також здійснена публікація статті у науковому збірнику «Актуальні питання культурології».

Мета дослідження – продемонструвати на прикладі Рівненської області фестивальний рух як фактор активізації культурної діяльності населення.

Завдання дослідження:

1. Охарактеризувати фестиваль як форму активного відпочинку в культурній практиці України.
2. Розкрити класифікацію сучасних фестивалів.
3. Проаналізувати фестивалі фольклорного спрямування як чинник стимулювання інтересу до народної сучасної практики.
4. Визначити дитячий аспект в організації фестивальних імпрез.

5. Дослідити музичні фестивалі в контексті підвищення професіоналізації народної культурної практики.

6. Проаналізувати сучасні проблеми та тенденції в організації фестивального руху.

Об'єкт дослідження – фестивальний рух як форма культурної діяльності населення.

Предмет дослідження – фестивальний рух у Рівненській області.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що доповнено дослідження, спрямовані на аналіз фестивального руху як культурний феномен сучасності; виявлено проблемні аспекти організації фестивалів та запропоновано заходи щодо їх усунення.

Практична значимість – результати дослідження можуть бути використані організаторами фестивалів для формування ефективної рекламної стратегії фестивалю.

Структура дослідження. Робота над дослідженням сформувала відповідну його структуру, що складається із *Вступу* (в якому розкрито актуальність теми, визначено мету та завдання роботи, предмет та об'єкт наукового пошуку, проведено аналіз джерельної бази, визначено структуру дослідження), *Основної частини* (що складається з трьох розділів, у яких основна увага звернута на теоретичні аспекти дослідження фестивального руху, рівненський фестивальний рух як засіб активізації культурної діяльності населення області, рівненські фестивальні заходи, спрямовані на підтримку інтересу до професійного мистецтва, проблемні аспекти організації фестивалів та шляхи їх усунення), *Заключної частини*, у якій підведено підсумки стосовно проведеної роботи. Загальний обсяг роботи - 66 сторінок, обсяг джерельної бази – 38 джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФЕСТИВАЛЬНОГО РУХУ

1.1. Фестиваль як форма активного відпочинку в культурній практиці України: поняття та історіографія

Свято як специфічний аспект діяльності існує з моменту зародження людської культури. Цей феномен спостерігався на всіх стадіях розвитку людської цивілізації, у будь-яких географічних, економічних та культурних умовах. Виникнення свята пов'язані з відправленням обрядів, присвячених обожнюваним силам природи, з тотемізмом, анімізмом, магією. Святкова культура видозмінювалася з розвитком людства відповідно до покладених на неї завдань чи функцій. Ми торкнемося лише однієї з форм свята – фестивалю, тому що в сучасних соціокультурних умовах це найбільш затребуваний спосіб проведення масових урочистостей.

Історія фестивалів відома ще з часів Стародавньої Греції, а саме – ще з 6 ст. до н. е., коли на честь відомого грецького бога – Аполлона, проводили «Піфійські ігри». Це були музичні змагання, що поєднували учасників з усієї Греції. За участь була передбачена винагорода – «лавровий вінок».

Варто відмітити, що по-справді користувалися популярністю саме карнавали. Зародження карнавалів пов'язують із Осірісом – давньоєгипетським богом, на честь якого влаштовували пишні церемонії-карнавали. Цікавим є походження самого слова «карнавал», що означає «прощання із м'ясом». Карнавал вважався святом, під час якого «обжиралися» різноманітними смаколиками за 40 днів до Великодня, коли можна було їсти, веселитися та пити. Таке свято карнавалу подобалось учасникам, і воно

розвивалось. Наразі карнавал дуже популярна традиція у християн. Зокрема, за тиждень до початку «Великого посту» в усіх великих містах Європи та Латинської Америки проходить карнавал. Емансипацію в розвагах означав карнавал, тому саме з цієї традиції отримало поширення та популярність одягати різноманітні костюми, адже учасники карнавалу прагнули бути привабливими, однак не відомими.

Згодом, в середні віки, карнавал був державним святом, яким його зробили французи. Це було свято «кохання та танцю». І саме з того часу карнавал почали використовувати у гумористичній формі для критики тогочасної влади.

Відомими та популярними були карнавали і в Італії. Так, в Неаполі, Римі, відбулося чимало таких дійств, на які збиралися гості з різних кінців світу. Окрім цього, тема карнавалу, його образи, долі, відображувалися в багатьох літературних творах – як комедійні, так і журливі долі змальовували письменники у своїх витворах мистецтва [3, с. 32].

Фестивалі як музичні свята проводилися наприкінці XVIII століття в Німеччині, потім почали організовуватися в інших країнах. У XX ст. набули поширення міжнародні фестивалі. І хоча ця практика мала під собою безліч передумов чи підстав (позиціонування країни, чи будь-якої іншої локації у культурному просторі), їх значення не можливо переоцінити, позаяк цей рівень суттєво розширював потенціал самих заходів, «знімав» безліч питань у формах між культурної комунікації. Варто відзначити використання фестивалів для пропагандистських цілей спочатку нацистами, а потім вже і СРСР.

Слідом за захопленням влади нацистами у 1933 році Гітлер створив Міністерство пропаганди та народної освіти на чолі з Йозефом Геббельсом. У завдання Міністерства входило впровадження в маси нацистських ідей через мистецтво, музику, театр, кіно, книги, радіо, навчальні посібники та пресу, в тому числі і через фестивалі. Зокрема, під час проведення різноманітних фестивалів німцям нагадували про необхідність боротьби з іноземними

ворогами та винищення євреїв. Після нападу Німеччини на Радянський Союз нацистська пропаганда однаково посилила тиск на громадянське населення Рейху, солдатів, офіцерів поліції та військовослужбовців іноземних армій-союзників гітлерівської Німеччини. Теми пропаганди були незмінні – зв'язок радянського комунізму з європейським єврейством, уявлення Німеччини як захисника західної культури від єврейсько-більшовицької загрози та зображення трагічної картини того, що може статися, якщо СРСР виграє війну. Зокрема, до таких фестивалів належав «Гітлерюгенд», що проходив влітку 1936 року.

Не цурались зловживати пропагандою і в СРСР. Так, в радянську добу різні заходи спрямовувався виключно на політичний сегмент, зокрема пропаганду переваги політичної системи чи її ставлення до людини. У підтвердження можна згадати назви окремих таких заходів: «СРСР – велика залізнична держава», VI Всесвітній фестиваль молоді та студентів. До 1953 року, тобто фактично до того часу, поки був живий Сталін, ні про які фестивалі і тим більше міжнародні конкурси і мови не повинно бути. Але після смерті вождя владою було вирішено трохи змінити психологічний клімат у країні та одна з таких змін – дві події: молодіжний фестиваль та музичний конкурс ім. Чайковського. Щодо музичних конкурсів, фестивалів, то вони були придумані для того, щоб продемонструвати всьому світу, які сильні музиканти є в СРСР. І брати участь у ньому мали лише радянські музиканти.

Для багатьох людей фестивалі стають невід'ємною частиною світогляду, дають можливість задовольнити естетичні, рекреаційні та епістемологічні потреби. Популярність фестивалів сьогодні пов'язана в основному з тим, що люди периферійного рівня (село, районний центр, малі міста) не отримують необхідних культурних послуг, оскільки радянська система централізованого культурного обслуговування перестала існувати, відсутні кошти, необхідні для подорожей до культурних центрів. Тому через зростаючу соціальну напругу, численні фінансові проблеми, які провокують багато інших місцевих неприємностей, людина змушена шукати розради.

Сьогодні фестиваль справді є «штучним замінником свята», оскільки вносить у повсякденне життя елементи радості, спокою, новизни тощо [4, с. 184].

У сучасному українському суспільстві велика увага приділяється відродженню та збереженню національної культури. Тому найважливішою суспільною та державною проблемою є дозвілля, яке є невід'ємною частиною повсякденного життя [10].

Фестиваль, як масове свято, може бути присвяченим певному виду мистецтва, або є об'єднувати декілька підвидів мистецтва. Доцільно відзначити, що фестиваль є тим ефективним способом, завдяки якому можна відобразити художнє, музичне, театральне, естрадне, кіномистецтво, тому даний захід розуміється як специфічна можливість обміну культурою між учасниками. Фестиваль сприяє об'єднанню національних культур, адже встановлює взаємозв'язок та взаємовплив, в тому числі і в культурному процесі на глобальному рівні.

Масштаб, масовість, періодичність проведення, основний зміст – ці фактори виступають важливими компонентами фестивалю. Фестиваль охоплює безліч різноманітних масових свят, які найчастіше зовсім не схожі один на одного. Багатофункціональність та багатогранність фестивалю зумовлюють його універсальність у сучасній святковій культурі.

Фестиваль є важливим чинником соціально-культурної комунікації. Фестивалі сучасного типу взаємопов'язані з соціально-культурними процесами та відображають усі сторони соціальних взаємовідносин, їх специфіку та різноманіття. Обмін інформацією, спілкування у формах художньої творчості яскраво виражено у фестивалях, що ґрунтуються на міжособистісному, міжнаціональному та міжкультурному стосунках. В даний час цінність фестивалю очевидна, він активно використовується як спосіб ведення культурного діалогу.

Доцільно проаналізувати наукові розвідки присвячені фестивалям, щоб відобразити сутність даного розуміння різними дослідниками.

Автори наукової статті «Сучасні рок-фестивалі в Україні» С. Любченко (2017) [20, с. 112] погоджується із тлумаченням дефініції «фестиваль», що подана у «Великому тлумачному словнику української мови» за ред. В. Бусел, зазначаючи: «Фестиваль – це масове свято, на якому демонструють досягнення певного виду мистецтва» [20, с. 112]. Слід зазначити, що в «Тлумачному словнику української мови» (уклад. В. Яременко та ін.) представлено аналогічне трактування поняття фестиваль [20, с. 112].

Вітчизняна дослідниця Д. Зубенко в розвідці «Розвиток фестивального руху в сучасній Україні» визначає фестиваль так: «Організований захід з елементами святковості, що має визначену тематику (одну або декілька)» [13, с. 111].

В дисертаційному дослідженні «Сучасний культурний простір та семіотика музичного фестивалю (на матеріалах Харкова)» С. Зуєв (2007), розглядаючи фестиваль як феномен культури, вказує зв'язок, на початковому етапі впровадження, із міською культурою і зазначає: «Сьогодні фестиваль набуває значення фактору підвищення культурного статусу міста» [14].

О. Ілліч, Д. Атаманюк, О. Алфьорова досліджували фестивалі як форму комунікації. Зокрема, науковці зазначили: «Кожен фестиваль є багатовекторною формою комунікації. Така комунікація, окрім насолоди різними напрямками творчого самовираження, задоволення спілкування самореклами та пошуку творчих та бізнес-контактів, надає суспільству нові поштовхи до розвитку та самовдосконалення» [11, с. 39].

О. Ілліч, Д. Атаманюк, О. Алфьорова визначили найважливіші елементи будь-якого фестивалю:

1. «Атмосфера події». Визначальними критеріями певного атмосферного дійства є створення гарного та позитивного враження з обох сторін – як в учасників фестивалю, так і у відвідувачів. Якщо організація фестивалю була вдалою, доречною, якщо атмосфера настільки сподобалась глядачам, що вони прагнуть знову повернутись наступного разу, тоді це знак для організаторів, що даний фестиваль потрібно проводити постійно,

наприклад, це можуть бути щорічні фестивалі або ж бієнале. В цьому аспекті варто зауважити, що організатори фестивалю мають весь час моніторити та здійснювати збір інформації про фестиваль, адже це буде корисним при виявленні як позитивних, так і негативних аспектів проведення такого дійства. Зокрема, таку інформацію можна збирати в соціальних мережах, завдяки опитування, анкетуванню тощо.

2. Форма проведення фестивалю, а також його тематика повинні відповідати тій меті, яку ставлять перед собою організатори, можливостям організаторів та обов'язково потребам сучасного суспільства. Вдалим можна навести приклад серії фестивалів «День Вуличної Музики», адже він проводиться в різних містах, де дуже вдало обрано форму проведення такого дійства: просто неба в різних цікавих локаціях міста. Щодо бібліотек, то вони проводять заходи в залах для концертів або ж інших майданчиках, що призначені для концертів. Також вдалим прикладом проведення фестивалю можна назвати фестиваль «Причал на Поштовій» - Київський міжнародний літературно - музичний конкурс; «Мандрівний міжнародний фестиваль документального кіно про права людини» (м. Чернігів).

3. Перед тим, як остаточно визначитися з форматом, темою, місцем проведення фестивалю, організаторам слід ретельно проаналізувати ринок «споживачів послуг», зокрема, як учасників, так і глядачів, визначити культурний аспект потенційних учасників та відвідувачів фестивалю. Для такого аналізу слід застосовувати теорію Г. Гофстеда (голландського вченого). Так, варто визначити фактори впливу на масштаб та форми проведення фестивалю – можливості організаторів, що стосуються фінансів, а також залучення до процесу спонсорів, інвестиційних проектів, волонтерського руху тощо. Однак варто відмітити, що наразі є фестивалі, які взагалі організують з нульовим бюджетом, і вони є успішними та цікавими для глядачів, учасників, самих організаторів (наприклад, фестиваль «День Вуличної Музики» в різноманітних містах України, а також фестиваль «Європейської Культури» в Новій Зеландії).

4. Основним фактором при залученні бізнесів, мистецьких організацій, груп виконавців має бути прозорість участі у фестивалі. Щодо заохочення до участі, то слід відзначити певні можливості реклами, фінансову винагороду, різного роду відзнаки. Можна зауважити про те, що завдяки фестивалю є можливим не тільки демонстрація вмінь, навичок, талантів, а всебічний розвиток колективів, обмін знаннями, знайомства з іншими учасниками, відвідування цікавих туристичних місць тощо.

5. Для ефективності співпраці повинна бути чітко сформована стратегія такої співпраці, зокрема, раціонально складений план взаємодій щодо побудови комунікацій із часовими рамками та ресурсними можливостями. Як і в стратегічному менеджменті, доцільно визначити мету, завдання, канали комунікації, цільову аудиторію і т. п. Такі комунікації мають бути спрямовані на розширення досвіду, знань серед культурної аудиторії, так і за її межами [11, с. 41].

С. Гриненко досліджував офлайн та онлайн формат фестивалів, адже після запровадження карантинних обмежень в 2020 році, проведення онлайн-фестивалів набувало актуальності. Фестивалі та конкурси гітарного мистецтва в 2020 році пройшли шлях значної трансформації. Ряд фестивалів було скасовано, особливо ті, час проведення яких припадав на початок карантинних заходів. Разом з тим, значна частина фестивалів модифікувалась та перейшла у дистанційний онлайн-формат. Також можна відмітити вдалу практику проведення фестивалів під відкритим небом, яка довела свою доцільність в контексті вітчизняного мистецького простору. Було вироблено нові підходи до відбору музичного матеріалу, як-от ті, що пов'язані із записом відео. В деяких конкурсах ще до впровадження карантинних заходів існувала практика відбору конкурсантів через відео записи, проте потім вона переходила у офлайн-взаємодію. За умови поширення карантинних заходів вкорінюється практика перегляду відео з конкурсантами, в той час як фіналісти виступають у прямому ефірі, який транслюється у соціальних мережах. Все це свідчить про те, що гітарне мистецтво продовжує розвиватися [8, с. 18].

Н. Корнілова та В. Корнілова досліджували гастрономічні фестивалі. В їхній науковій статті «Гастрономічні фестивалі в Україні як фактор розвитку гастрономічного туризму» зазначено: «Нині одним із видів туризму, що розвивається найбільш динамічно, можна назвати гастрономічний туризм. Саме гастрономічні фестивалі й свята можуть стати чинником підтримки інтересу до гастрономічного туризму, зробити гастрономічні тури більш цікавими й насиченим за своєю програмою, а також сприяти формуванню туристичного бренду міст (регіонів, країни в цілому)» [18, с. 21].

Ю. Солоненко досліджувала фестивалі вуличної їжі. Дослідниця зазначала: «Фестиваль вуличної їжі – це подія на визначеній території, яка об'єднує різні групи людей з приводу однієї визначеної тематики їжі, напоїв та передає культуру споживання, відпочинку і отримання задоволення від життя. Такі фестивалі є важливою компонентою туристичної індустрії та невід'ємною складовою культури, що формує національний колорит, визначає ступінь привабливості території для туристів. Це перспективний вид туризму, що з'явився порівняно недавно та динамічно розвивається у світі та в Україні, зокрема» [25, с. 245]. Відомі світові фестивалі вуличної їжі є невід'ємною складовою туристичних дестинацій, які відвідують сотні людей щороку. Для України подібна тенденція ще не є масовою, проте проведення подібних заходів вже існує. Можливість оцінити та проаналізувати зарубіжний досвід у аспектах прогнозування та врахування різних чинників, що впливають на розвиток фестивалів вуличної їжі як елементу туристичної дестинації, а також постійний моніторинг, дасть можливість реалізувати привабливу індустрію для вітчизняних та іноземних туристів в Україні [25, с. 253].

О. Пожарська досліджувала фестивалі циркового мистецтва і зазначала: «Фестиваль циркового мистецтва – це культурна подія, яка функціонує за законами художнього комунікаційного видовища і має ряд характерних ознак: синтетичність, нелокальність, присутність глядача як найважливішої художньої компоненти. Фестивалі циркового мистецтва можна поділити на певні типи за такими ознаками: вид мистецтва; територія охоплення; тип

інституціональної підтримки; склад учасників; конкурсна чи репрезентаційна основа. Фестивалі циркового мистецтва – це масштабна форма культурної і міжкультурної взаємодії, яка чутливо реагує на основні тенденції в цьому виді мистецтві і сприяє його інтеграції в світовий культурний процес» [23, с. 79].

Г. Фесенко досліджувала етномузичні фестивалі в культурному ландшафті міста. Науковець зазначала: «Етномузичні фестивалі стають репрезентантами особливостей виконання народної музики. Відомо, що народна музика, як вид традиційної культури, є переважно сільським феноменом. До того ж у кожному регіоні, громаді виконання народної пісні має свої особливості. Українській музиці властива імпровізація в побудові музичної структури, гами та ритмів народної музики. Кожне виконання народної пісні може бути унікальним» [31, с. 282].

С. Филипчук досліджував фестивалі християнського кіно та зазначав, що «реальною реалізацією положення про використання кіно як засобу місіонерської роботи є християнські кінофестивалі» [32, с. 149].

Н. Горожанкіна, З. Бойко, К. Горб досліджували танцювальні фестивалі України. Під танцювальними фестивалями розуміємо фестивалі, що є складовою художньої та соціально-значущої діяльності з метою вирішення завдань, які актуальні для молодіжної аудиторії: організація вільного часу, освоєння модних навичок, самореалізація молоді та активна життєва позиція. На сьогоднішній день в Україні проводиться велика кількість танцювальних фестивалів по різних стилях танців, які вражають масовістю заходів, обміном танцювальним досвідом, проведенням майстер-класів від топових вітчизняних і закордонних танцюристів, танцювальні батли, що дозволяють виявити себе, показати свої емоції, адже це дуже важливо для молоді [9, с. 133].

Доцільно зауважити, що фестиваль, будучи формою культурно-дозвільної діяльності є важливою формою організації часу для саморозвитку молодого покоління, адже таке діяння має організаційно-мистецьке наповнення, представляє собою свято, котре відображує тільки кращі художні колективи, виконавці, які можуть бути прикладом для наслідування. Таке свято

принесе значно більше користі, ніж спілкування онлайн, соціальні мережі чи комп'ютерні ігри. На жаль, той контент, що є в інтернеті має тільки розважальний характер, і рідко спрямований на розвиток особистості.

Можна виділити одне з найголовніших завдань, яке виконує фестиваль – це вклад у культурне життя нашої країни, регіонів та міст, селищ та містечок, адже фестивалі організовуються не тільки у великих містах, а й у маленьких селищах. Фестивалі є дійством, на яке можна не тільки дивитись і оцінювати представлене, але й активно брати в ньому участь. Окрім цього, навіть відвідувачі фестивалів активно взаємодіють між собою, спілкуються, діляться думками, вподобаннями, знаннями. Це безцінний взаємообмін.

Фестивальні дійства допомагають створювати ефективну, масштабну сферу для реалізації творчої взаємодії професіоналів своєї справи різних напрямків - кіно, літератури, музики, театру тощо та відвідувачів. Новітній фестиваль володіє чисельними методами, котрі реалізуються в освітніх, культуротворчих, рекреативних, комунікативних технологіях соціокультурної роботи і являє собою вкрай вагомий компонент соціокультурного середовща виховання.

Таким чином, проведений аналіз спеціальної літератури дав можливість уточнити сутність поняття «фестиваль», засвідчив розмаїття підходів до його вивчення і організації, а головне – до визначення його потенційних можливостей у просторі культурної діяльності. Цей аналіз також засвідчив, що переважна більшість науковців, предметом уваги яких став цей культурний феномен, в основному аналізують його сутність і форми проведення. Однак, незважаючи на розмаїття думок, фестиваль й нині залишається важливим мобілізуючим сегментом у роботі з будь-якої категорією населення. У той же час він передбачає розробку безлічі складових, від яких залежить його ефективність. І в цьому зв'язку, так би мовити, методологію підготовки цієї імпрези, врахування розмаїття думок та методик організації і має стати важелем для ефективного позиціонування цього феномену у просторі сучасної культурної практики.

1.2. Класифікація сучасних фестивалів

Як і кожне явище, для свого детального вивчення фестиваль також потребує пошуку певним сегментів, за допомогою яких можна структурувати дане явище, тобто здійснити відповідну його (явища) класифікацію. І в цьому плані існує чимало класифікаційних ознак, за допомогою яких можна більш точно вивчити те чи інше явище. Найбільш простим є структурування фестивалю за кількістю охоплених учасників (країн). Тому О. Пожарська виділяє такі види сучасних фестивалів:

- національні та міжнародні;
- універсальні (що охоплюють кілька видів мистецтва) та спеціалізовані (що стосуються певного виду – циркові, музичні, театральні тощо);
- монографічні (присвячені одному автору, драматургу, режисерові, композиторові, акторові) і тематичні (присвячені певному жанру, епосі або стилістичному напрямку);
- вузькоспеціалізовані (наприклад, фестиваль народної, дитячої, молодіжної пісні)[23, с. 82].

М. Кикоть, проаналізувавши дослідження А. Гончарук та О. Бейдика щодо класифікації фестивалів, пропонує власне бачення видів фестивалів (табл. 1.1.).

Таблиця 1.1.

Класифікація фестивалів

Класифікаційна ознака	Види фестивалів
Тривалість	короткотривалі
	довготривалі
Ритмічність, повторюваність	Кожного року
	Без стабільності
	Повторюються постійно
	одноразові

Аудиторія	Для дітей
	Для молоді
	Для різних вікових категорій населення
Форма проведення	узвичаєні
	з присутністю складових виставки
	маскаради
	з парадами, пишними ходами
Час виникнення	До християнства
	пов'язані з установами кулінарних традицій окремих народів
	пов'язані з появою світових релігій
	пов'язані із поєднанням християнських та язичницьких звичаїв
	пов'язані із глобалізацією та утворенням так званої «світової поп-культури»
	новітні
Вік	Архаїчні
	Середнього пересічного віку
	Молоді
Прив'язка до сезону	В певний сезон
	Сезон не має значення
Місце проведення	місто
	село
	на природі
Фаховий рівень учасників	професіональні
	аматорські
	масові
Тематика проведення	етнічні
	фольклорні
	гастрономічні
	релігійні
	історичні
	загальнокультурні
	музичні
	танцювальні
	театральні
	кінематографічні
	літературні
	спортивні
Сучасних субкультур	

	квіткові
	незвичні

Джерело: [17, с. 133].

Доцільно розглянути певні види фестивалів. Щодо фестивалів міжнародного характеру, то вони організуються декількома країнами і залучають кошти для організації таких дійства. Завдяки потужній рекламі світового рівня, такі заходи мають глобальний масштаб. Національні фестивалі організуються і проводяться на території однієї країни, в таких фестивалях беруть участь тільки з цієї країни. Фінансування національних фестивалів можливе за рахунок коштів державного бюджету, спонсорів. Щодо реклами, то вона реалізується за допомогою національних ЗМІ. Варто відзначити і регіональні фестивалі, котрі формують імідж певної місцевості і проводяться в певному місті, селищі, селі. Фестивалі місцевого значення вкрай сприятливо впливають на культурно-дозвільну діяльність жителів даних територій, окрім цього, місцевий бюджет наповнюється коштами через відвідування фестивалів, які можна спрямувати на рекламу подібних заходів, ремонт доріг, облаштування закладів соціокультурних закладів тощо. Рекламна компанія таких заходів реалізується через місцеві телеканали, газети, радіостанції тощо [17, с. 133].

Фестивалі, відповідно до кількості учасників, можна поділити на такі:

- малі (беруть участь до 2 000 осіб);
- середні (беруть участь до 500 000 осіб);
- великі (приймають участь у фестивалі понад 500 000 осіб).

Фестивалі різняться і за часом виникнення. Можна виділити найдавніші, котрі виникли ще до християнства; згодом зародилися дійства, що пов'язані з появою релігій; а також фестивалі, котрі поєднували як язичницькі, такі і християнські традиції.

Відповідно до тематики розрізняємо етнічні; фольклорні; гастрономічні; релігійні; національні; історичні; загальнокультурні; музичні; танцювальні;

театральні; кінематографічні; літературні; спортивні; квіткові; незвичні [17, с. 133].

Гастрономічні фестивалі. Національна кухня – це один із важливих факторів залучення іноземних туристів до країни. Це й зрозуміло, адже в кулінарному мистецтві міцно зберігаються національні особливості й традиції народу, що завжди цікаві представнику іншої країни.

Гастрономічний туризм також можна вважати допоміжним інструментом у пізнанні культурної спадщини країн та регіонів світу, оскільки страви національної кухні є одним із елементів, що відображають спосіб життя, світогляд, традиції етносів.

Символічним українським гастрономічним продуктом є сало, а найбільш популярною стравою національної кухні українського народу – борщ, який славиться не менше за французькі соуси, італійські спагеті чи японські суші [18, с. 22].

Згідно з останніми дослідженнями, туристичні потоки інтенсивно зростають у тих регіонах, де на основі самобутніх традицій формуються такі спеціалізовані туристичні продукти, як фестивалі та народні свята. Саме гастрономічні фестивалі й свята можуть стати чинником підтримки інтересу до гастрономічного туризму, а також додатковим напрямом бізнесу для домашніх господарств, невеликих виробників продуктів харчування, закладів ресторанного господарства [18, с. 22].

В Україні дедалі активніше набирають популярності гастрономічні фестивалі. З року в рік їх кількість стрімко зростає. Найбільша їхня кількість проходила у вересні (20), червні (15), травні (11), жовтні (11) та серпні (10). Тобто, найбільш активний сезон проведення таких свят – це літо й осінь. Серед гастрономічних фестивалів і свят можемо виділити фестивалі національної кухні, вуличної та міської їжі; фестивалі, присвячені певній страві (борщ, галушки, деруни, ріплянка, голубці тощо), ягодам (черешня, чорниця, полуниця тощо) та овочам (гарбуз, огірок, помідор); фестивалі алкогольних напоїв (віскі, вино, пиво та ін.), меду й солодоців та інші [18, с. 23].

Серед найвідоміших фестивалів Закарпаття можна назвати: "Конкурс різників свиней– гентешів" (с. Геча), "Біле вино" (м. Берегово), "Червене вино" (м. Мукачево), "Верховинська фіна" (с. Гукливий), "Угочанська лоза" (м. Виноградів), "Ужгородська паланчіта" (м. Ужгород), "Золотий гуляш" (с. Мужієво), "Гуцульська бринза" (м. Рахів) та інші.

Ще одним центром гастрономічних фестивалів та гастрономічного туризму можна по праву назвати Львів. Щороку у місті Лева проводять 8 гастрономічних фестивалів. Як відомо, основними об'єктами гастрономічних турів Львова є відомі кулінарні бренди – пиво, шоколад та кава, які формують туристичний імідж міста. Тут проходить Національне свято шоколаду, Фестиваль крафтового пива та вінілової музики "Craft Beer & Vinyl Music Festival", "На каву до Львову" тощо.

Серед інших регіонів України за кількістю гастрономічних фестивалів і свят виділяється Київська область (12), майже всі з них проходять у Києві – столиці, економічному, політичному й культурному центрі нашої держави. Так щороку в Києві проходить "Kyiv Food and Wine Festival", Фестиваль Здорової Їжі "Best Food Fest", Фестиваль "Цукерки та Пундика", Фестиваль солодоців "SWEETS Fest", "Kyiv Coffe Festival", Фестиваль морозива та інші.

Фестивалі циркового мистецтва. Проведення фестивалів циркового мистецтва всередині країни і на міжнародному рівні сприяє не лише творчому обміну між професійними артистами, а й дає змогу здійснювати діалог й інтегрувати різні культури в єдиному світовому культурному процесі. Сьогодні фестивалі циркового мистецтва стають дуже популярною формою мистецьких проєктів, оскільки вони відображають стан світового сучасного циркового мистецтва, створюють особливе культурно-комунікативне середовище для творчого обміну. Як затребувана форма репрезентації актуального мистецтва, вони мають власну стратегію, організаційну структуру, моделі фінансування та унікальну історію [23, с. 83].

Так, з 2010 р. у м. Дніпро в межах програми міського голови Бориса Філатова «Культурна столиця» проходить Міжнародний дитячий та юнацький

фестиваль естрадно-циркового мистецтва «Яскрава арена Дніпра». Участь у фестивалі на арені Дніпропетровського державного цирку беруть сотні юних майстрів з багатьох областей України, а також представники із зарубіжних країн. Протягом кількох днів конкурсанти демонструють свої таланти та вміння в традиційних циркових жанрах: повітряна і партерна гімнастика, жонгливання, еквілібрування, каучук, акробатика, клоунада і пантоміма [5].

У м. Дніпро також з 2015 р. проходить Всеукраїнський дитячий відкритий фестиваль-конкурс «Перші кроки до зірок» в стилі Garri Potter [6].

Міжнародний цирковий фестиваль «Золотий трюк Кобзова», започаткований цирком «Кобзов» у 2011 р., збирає на одній арені майбутніх зірок і найвидатніших циркових артистів з усього світу, які демонструють свої таланти і беруть участь у змаганнях [17], його відвідують також агенти і президенти багатьох міжнародних фестивалів. За своїми масштабами і значущістю «Золотий трюк Кобзова» є одним з кращих світових фестивалів циркового мистецтва, ставши візитною карткою України на міжнародній арені. Участь у фестивалі, метою якого є виявлення нових талановитих виконавців, а також популяризація України в світі циркового мистецтва, беруть сотні артистів з різних країн світу, представляючи десятки номерів, частина з яких визнана свідченням неперевершеної майстерності їх виконавців [15].

У 2018 року в м. Києві утретє пройшов щорічний міжнародний юнацький фестиваль циркового мистецтва «Золотий Каштан», заснований Національним цирком України та Київською Академією естрадного та циркового мистецтва за підтримки Європейської циркової асоціації [15]. Участь у фестивалі беруть українські і зарубіжні професійні аматорські циркові виконавці і колективи, студенти спеціалізованих навчальних закладів, обдарована молодь, кожен з яких представляє яскравий номер з ефектними декораціями, захоплюючим сюжетом і приголомшливими світлом і звуком.

Етномузичні фестивалі. У традиційній пісні, її мелодичних інтонаціях є те, що резонує з глибинними пластами культури (музичні патерни). Зокрема,

народна пісня, певно, пробуджує «дух предків» (за К. Юнгом це можна назвати архетипами, колективним несвідомим). До того ж фольклористи звертають увагу на те, що архаїчна музика гармонізує людину і дає їй життєву енергію. Тому так важливо співати пісні своєї землі, бо це відновлює зв'язок з нею. Народна музика розглядається як «спосіб підтримати себе та власну культуру». Цим пояснюється й поживлення інтересу до фольклору після 2014 року, «коли на тлі російської агресії українці почали шукати захисту в своїй культурі – об'єднувалися у фольклористичні гурти, вивчали народні танці, традиції. Цілі центри створилися в Києві, Львові, Рівному, в інших великих і менших містах» [31, с. 284].

Етномузичні фестивалі це унікальний «культурний продукт», що витворюється і в параметрах популярної культури. Завдяки фестивалям зберігається й актуалізується національна мистецька спадщина, розвивається і популяризується етнотворчість. До того ж, українські фольк-тенденції абсолютно органічно, взагалі без жодних проблем, інтегруються до європейського музичного простору. Непересічною подією для української етномузики стала участь українського гурту «Go A» в пісенному конкурсі Євробачення-2021 з обрядовою піснею «Шум» у жанрі електро-фольк, що поєднує етнічний спів із електронними ритмами [31, с. 284].

Етнокультурні фестивалі репрезентують традиційну культуру через різноманітні етнографічні, фольклорні, етномистецькі програми: музичні (фольк- і етномузики, автентичної музики, хорових колективів тощо). Такі культурні практики міст покликані задовольняти національно-культурні, духовні потреби спільноти; актуалізувати та зберігати традиційну культуру (автентичний фольклор в піснях, народному музикуванні, дійстві, народних костюмах, етнографічній атрибутиці). Крім того, фольклорний рух дозволяє осучаснити народне музичне мистецтво. Наприклад, джаз-фольк фестивалі сприяють розвитку етнічної музики в поєднанні з імпровізаційною музикою – джазом [31, с. 284].

Учасники музичних етнофестивалів прагнуть відродити автентичне музичне мистецтво та заохочувати митців по-новому його інтерпретувати. Музиканти використовують давні тексти й етнічні інструменти, але створюють при цьому сучасну музику, подають автентичні твори в сучасних формах – рокових, постпанкових, хіп-хопових тощо. А змішування стилів із «етно» дає музиці новий подих [31, с. 285].

Фестивалі християнського кіно. У жовтні 2003 р. був проведений перший «Міжнародний фестиваль православного кіно «Покров». Засновником фестивалю є УПЦ МП. Організатором заходу є Свято-Троїцький Іонійський монастир. За десять років свого існування кінофестиваль «Покров» продемонстрував глядачеві більше 500 фільмів християнського змісту з багатьох країн світу. Так, 14–17 жовтня 2004 р. у Києві відбувся II фестиваль, де в столичному Будинку кіно на суд глядачів представили близько 30 документальних і художньо-документальних фільмів виробництва України, Росії, Білорусі, Грузії, Болгарії. Основна мета фестивалю була означена як «показ кінопродукції, що відображає суть православної віри, розповідає про традиції святої Церкви та про духовну історію нашого народу» [33, с. 150]. З 11 по 14 жовтня 2013 р. у Києві відбувся XI Міжнародний фестиваль православного кіно «Покров», присвячений святкуванню 1025-річчя Хрещення Русі. До конкурсної програми увійшла 61 стрічка, створена за останні два роки в різних країнах світу. Фестивалем робота з місіонерського використання такого засобу як кіно не завершується. Так, післяфестивальна робота полягає в про-веденні показів православного кіно «Покров» у містах України [33, с. 152].

В Україні християнські церкви, переважно протестантського напрямку, заснували християнський кінофестиваль «Світло», який і відбувся у Києві 30 вересня 2013 р. Ініціатором кінофестивалю виступила Спілка християнських письменників України. Кінофестиваль «Світло» – це об'єднання творчих людей, що люблять та створюють «добрий» кінопродукт. Організатори орієнтовані на створення морального кіно, яке «несиме світло у людські

душі». Головна мета організаторів – створити новий конкурс для митців, які пропагуватимуть кіно без насилля, аморальності [33, с. 152].

Кінофестиваль православного кіно «Покров» та Християнський кінофестиваль «Світло» реалізують це завдання, а також стають майданчиком для спілкування церкви, професіоналів у кіноіндустрії, медійників, воцерковлених та пересічних глядачів Християнські церкви, як у світовому, так і українському контексті, здійснили значний поступ у сфері використання кіно як засобу місіонерської роботи та інтеграції християнських цінностей у цей популярний жанр сучасної маскультури [33, с. 154].

Таким чином, аналіз спеціальної літератури із окресленого вище питання засвідчив, що в нинішній культурній практиці фестивалі можна класифікувати за низкою ознак: міжнародні, всеукраїнські, регіональні, музичні, кінофестивалі, дитячі тощо - цієї думки дотримуються більшість тих, для кого цей феномен є предметом наукового студювання. У той же час, враховуючи суспільно-економічну ситуацію, психологічний стан населення чи його фінансову спроможність, заземлюючи розгляд нашого питання на класифікаційних ознаках, можна сформувати таку класифікаційну градацію цих заходів:

1. За показником оплатності:

- оплатні;
- безоплатні.

2. За метою проведення:

- благодійні;
- розважальні.

3. За сферою:

- музичні;
- кінофестивалі;
- літературні;
- фольклорні
- гастрономічні та ін.

4. За ідейним спрямуванням:

- ідеологічні;
- маркетингові.

За віковою категорією:

- дитячі;
- молодіжні;
- для людей старшого віку.

РОЗДІЛ 2

РІВНЕНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬНИЙ РУХ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ КУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ОБЛАСТІ

2.1. Фестивалі фольклорного спрямування як чинник стимулювання інтересу до народної сучасної практики

Внутрішня психологічна організація фестивалю ґрунтується на видовищному ритуалі, в основі якого екстатична сюжетність. Це дозволяє фестивалю надавати особливий вплив, бути яскравою та незабутньою святковою подією, за рахунок одночасного звернення до психіки окремої людини і в той же час до спільності людей, у поєднанні сучасної форми та більш ранніх процесів розвитку людської поведінки.

Зупинимося докладніше на ритуальності фестивалю. У міському середовищі фестиваль стає ритуалом, з переважанням соціально-культурних функцій, такими як консолідація суспільства та зниження внутрішньої агресивності, структурування простору та часу. Фестиваль дозволяє перервати повсякденний перебіг часу та привернути увагу до теми проведення.

Сакральні та обрядові значення фестивалю йдуть на другий план, тим самим демонструючи, що учасники розглядають фестиваль, насамперед, як творчий діалог, як можливість об'єднатися, і найбільше схильні ставитися до нього як до дозвілля. Ці потреби фестиваль задовольняє, за допомогою перенесення своїх учасників в інший, фестивальний світ, що відрізняється від звичайного, повсякденного, світу. Це додає святковій атмосфері елементи ексцентричності та довільності гри.

Роль свята як ритуалу усвідомлюється учасниками фестивалю, особливо організаторами та професійною спільнотою. Для того, щоб ідеями фестивалю перейнявся і сторонній глядач, зміг підключитися до цього ритуалу, йому

необхідно бути залученим до цієї події, безпосередньо своєю співучастю. В іншому випадку фестиваль стане для нього тільки заходом на один раз, і не буде тим моментом, який він проживе як певна екзистенційну та важливу подію свого життя.

Розглядаючи фестиваль з позиції певної культурної форми, необхідно розуміти, що це насамперед технологічний акт діяльності (або взаємодії соціального характеру) з такими характеристиками як цілісність та закінченість та вираженим інноваційним характером.

Фестиваль, як закінчений акт, має певні підсумки, які можуть виражатися матеріально, і іншими способами. Так, фестиваль може нести новий соціально значущий зміст, який виражатиметься як матеріально (у вигляді споруд, території чи певних предметів); так і у вигляді здобутих інтелектуальних знань; або емоційних вражень та почуттів. Також фестиваль може мати певні психологічні характеристики (як мотивація, інтерес, потреби) і являти собою інформаційні продукти (символічного, знакового або текстового типу); чи продукти структурного характеру (як форми організації людей).

Фестиваль обов'язково повинен мати власну концепцію та історію, мати власну специфіку. Організатори використовують досвід відомих фестивалів та вибудовують індивідуальну стратегію для конкретного фестивалю.

Концепція фольклорних фестивалів обов'язково пов'язана з давніми етнічними традиціями, перед організаторами таких фестивалів ставиться завдання збереження національної культури, новаторство у культурі розуміється через призму цих завдань. Це виправдано, оскільки за умов поглиблення глобалізації сучасного суспільства гостро постає питання збереження національної ідентичності. Повага до минулого свого народу, повернення втрачених цінностей та ідеалів є фундаментом глибинної ментальності народу та світосприйняття людини. Відродити це й укорінити можна лише через ключові для самосвідомості народу ідеї. Саме цей філософсько-естетичний підхід – осягати та розвивати етнокультурну

спадщину предків – стає стрижневим у концепції фестивалів фольклорного спрямування.

В наш час існує ціла низка форм і способів освоєння фольклорних традицій, розуміння і проникнення в сутність народної культури, пропаганди та популяризації її кращих зразків. Однією з таких форм є різноманітні фестивалі, наприклад фестиваль фольклору, фестиваль народної творчості, етно-фестиваль тощо.

Основною метою та завданням такого роду фестивалів є відродження та збереження фольклорних традицій, підвищення їх ролі та значення у сучасній культурі. Основним завданням цього типу фестивалів можна назвати боротьбу за збереження автентичного фольклору, який є невід’ємною частиною збереження духовної культури народу, національного коріння. Фольклорні допомагають у вирішенні проблем, пов’язаних із освоєнням самодіяльними фольклорними колективами фольклорних традицій. Отож, доцільно з’ясувати організацію та функціонування фестивального руху у Рівненській області.

Як зазначено на сайті в Рівненській ОДА, щороку на Рівненщині проводиться 46 різножанрових фестивалів та конкурсів, з них 24 міжнародні, 11 всеукраїнські, 9 регіональні та 2 обласні. Незважаючи на невелику кількість заходів святкової спрямованості, більшість із них має міжнародне значення. Найбільшим центром фестивального руху є місто Рівне, де проводиться значна кількість заходів культурно-масового характеру [24].

Серед видів фестивалів за тематикою у Рівненській області відбуваються:

- фестивалі історичної реконструкції;
- театральні;
- екологічні;
- етнофестивалі;
- артфестивалі;
- кінофестивалі;
- алкофестивалі;

- фотофестивалі;
- музичні;
- хореографічні.

Розпочнемо аналіз з обласного фольклорно-етнографічного свята до Міжнародного дня музеїв «Музейні гостини», що проводиться у м. Рівне. В останній місяць весни територія навколо Краєзнавчого музею та парку «Лебединка» заповнена сотнями мешканців та гостей міста. А все тому, що відбувається чарівне свято – «Музейні гостини». Це колоритний ярмарок, де можна не лише подивитися на вироби декоративно-ужиткового мистецтва, харчової промисловості тощо, а й придбати їх. Також відвідувачі фестивалю мають можливість взяти участь у цікавих конкурсах та квестах, насолодитися виступами фольклорних та танцювальних колективів.

«Музейні гостини» – це візитівка Рівного та традиційна подія для всіх його жителів [2].

Музейні гостини дають можливість жителям м. Рівне познайомитися з кулінарною майстерністю учасників фестивалі, споглядати продукти декоративно-прикладного мистецтва. Жителям міста створюється неймовірна атмосфера свята, безтурботності, де можна забути про буденні проблеми і на декілька годин зануритися у мистецтво, його чарівні витвори, майстерність людей, які це мистецтво втілюють в життя. Окрім цього, учасники дійства мають можливість реалізувати свій творчий потенціал, поділитися досвідом, навиками та й самому навчитися чогось іншого від учасника наприклад з іншого регіону.

Музейні гостини не мають власного сайту. Інформація про фольклорно-етнографічне свято відображено мінімально, з того опису важко зрозуміти чи дійсно варто відвідати даний фестиваль. Організатори фестивалю не ведуть статистики відвідувань, що є неприпустимим, адже так вони не володіють всією достовірною інформацією щодо того, як покращити організацію, проведення, рекламну компанію даного свята.

Далі проаналізуємо ще один важливий фестиваль Рівненщини - регіональний відкритий Етно-Тур-Фест «Бурштиновий шлях», який проводиться у м. Корець, де знаходиться вузькоколійки Антонівка-Зарічне (сmt Володимирець). Цікавими подіями фестивалю є виступи художніх та фольклорних колективів, ярмарки, туристичні змагання, традиційні поліські смаколики. Окрім цього, усі охочі можуть придбати оригінальні витвори мистецтва, виготовлені народними майстрами з дерева, соломи, глини та вишивки. Запах їжі Полісся відчувається далеко за межами фестивалю, а особливо мацик, український банош, вареники з чорниціями [2]. Програма фестивалю дозволить познайомитися з автентичним побутом жителів українського Полісся.

Бурштиновий шлях сприяє культурному збагаченню відвідувачів про поліський край, дозволяє дізнатися про відомий поліський мацик, відчути атмосферу свята та насолодитися виступами народних, художній колективів, взяти участь у змаганнях, скуштувати поліські смаколики. Учасники фестивалю мають можливість забути про свої буденні професії і стати шеф поварамич музикантами, провідниками, що приємно впливає на настрій та відношення до такого роду заходів.

Фестиваль має власний сайт, однак і на просторах інтернету можна знайти численні відео з фестивалю, побачити виступи учасників, в цілому ознайомитися з форматом дійства. Про фестиваль інформує місцевий телеканал Рівне 1. Також інформація про події фестивалю відображена в соціальних мережах, зокрема, в фейсбуці знаходимо численні описи дійств, а ютуб показує відео від учасників та відвідувачів фестивалю. Окрім того, про подію висвітлено на сайтах громад, що також дозволяє значній кількості жителів володіти інформацією про фестиваль та ділитися нею з іншими, тим самим залучаючи все більше кількість як відвідувачів, так і учасників. Бурштиновий шлях це саме той захід, який можна і потрібно рекламувати для закордонних гостей, адже він дає можливість для створення позитивного, своєрідного іміджу нашої країни, дозволяє відобразити національну культуру

та духовний розвиток української нації. А знайомства з незабутніми об'єктами, зробленими з бурштину дозволяє відвідувачам фестивалю побачити дещо унікальне, історичне, адже не кожен день можна зустріти об'єкти, що віками лежали під землею, а наразі мають неймовірний привабливий вигляд з сонячного каменю.

Далі проаналізуємо Міжнародний молодіжний фестиваль традиційної народної культури «Древлянські джерела», що традиційно проходить в кінці серпня. Він внесений до календарів та має статус фестивалю CIOFF (Міжнародної Ради Організацій Фестивалів Фольклору) та IOF (Міжнародної Організації з Народної Творчості) – організацій, що співпрацюють з ЮНЕСКО. «Древлянські джерела» з концертними виступами відвідали фольклорні гурти із Молдови, Словаччини, Білорусі, Великобританії, Литви, Польщі, Грузії, Угорщини, Канади, Австрії, Туреччини, Мексики, Італії, Франції, Чехії, Латвії, Вірменії, Португалії, Іспанії та ін.

Основними завданнями фестивалю є: успадкування та достовірне відтворення традиційних звичаїв та обрядів, опанування традиційної виконавської манери в середовищі фольклорних колективів, ознайомлення з традиційною народною культурою різних країн і народів, розвиток творчих зв'язків між дітьми та молодіжних фольклорних колективів, поглиблення взаєморозуміння підростаючого покоління інших країн і народів та входження України в європейський і світовий культурний простір [12].

Міжнародний молодіжний фестиваль «Древлянські джерела» є візитівкою Рівненщини, адже відомий за як області так і України. Так, це фестиваль, що має статус міжнародний, тому на це дійство збираються учасники з різних країн, що створює незабутню атмосферу свята, приємного проведення часу, спілкування про культуру та традиції країн, спонукання до ознайомлення ближче з певними традиціями та заохочення іноземних гостей до наступних відвідин як даного фестивалю, так і інших, які проводяться в області

Варто зазначити, що організатори даного фестивалю добре попрацювали над його рекламою, просуванням, адже це дійство постійно на слуху. Так, на

ютубі можна зустріти численні відео з фестивалю, на яких люди весело та щиро проводять час, радіють, що потрапили на це дійство, а це значить одне - фестиваль дійсно є для них святом, хоч і "штучним", але ж яка різниця, коли це сприяє як особистісному саморозвитку, духовному збагаченню, так і туристичному розвитку краю? Окрім цього, про фестиваль повідомляють численні місцеві ЗМІ: Рівне 1, ОГО, Суспільне новини, а також місцеві ЗМІ сусідеїх областей - Волинської, Житомирської, Тернопільської.

Наступним для аналізу буде фольклорний фестиваль «Коляда», який дозволяє зануритися у світ колядок та традицій українського народу минулих століть. Даний фестиваль традиційно проводять у січні. Це один із перших фестивалів області, заснований у 1995 році. Спочатку цей захід проходив у Рівному, а нині на батьківщині Пересопницького Євангелія – у селі Пересопниця Рівненського району. Фестиваль спрямований на відтворення автентичних різдвяних обрядових та релігійних творів, старовинних вертепів та новорічних віншувань. Зазвичай тут збираються музичні колективи з усієї України, Польщі, Білорусі та Польщі [28].

Відвідування такого свята сприяє культурному збагаченню відвідувачів, відпочинку від буденності та постійного поспіху, адже на даному заході не потрібно поспішати, варто зупинитися і насолоджуватися неймовірними виступами учасників, котрі зачаровують своїм талантом та виконанням колядок.

Щодо рекламної компанії щодо цього фестивалю, то слід зауважити, що фестиваль не має власного сайту, однак фестивалю присвячена однойменна книга «Коляда», яка відображує всі дійства, що відбувається під час цього свята, про фестиваль повідомляє Телеканал Рівне 1, Ого, в просторах ютуб можна зустріти численні відео з даного дійства.

Не менш привабливими є обласний мистецько-пісенний фестиваль «Різдвяні піснеспіви» (м. Рівне, січень), Обласний фестиваль «Великодні співи» (м. Рівне, квітень), Обласне фольклорно-етнографічне свято до Міжнародного дня музеїв «Музейні гостини» (м. Рівне, травень), Обласне

традиційне народне свято «Купальська ніч» (м. Сарни, липень), Міжнародний українсько-польський живописний пленер «Рівненські мотиви» (м. Рівне, серпень). Всі вище названі заходи відбуваються за підтримки місцевої влади, громадських організацій, спонсорських внесків. Головними завданнями є збереження і пропагування пісенно-обрядового, танцювального, ігрового та фольклорного мистецтва.

Цей відомий фестиваль проводиться в центрі міста Рівне. Фестиваль спрямований на популяризацію українських традицій та сприяє вираженню талантів учасників дійства.

У програмі заходу: щедрівки, колядки, авторські твори на різдвяну тематику, різдвяні дійства, православна хорова музика композиторів-класиків [27].

Фестиваль не має власного сайту, інформацію про те, що відбувається фестиваль, наприклад в 2023 р. повідомляло Рівне 1, однак повідомлення про дійство мало лише декілька речення, в якому зазначалося, що 8 січня 2023 році відбудеться фестиваль, і що у програмі будуть щедрівки, колядки, різдвяні дійства. Також зазначено про місце де відбувається фестиваль. Однак з наданої інформації, зовсім не зрозуміло хто буде брати участь, часовий проміжок фестивалю, цікавинки, які можна зустріти фестивалю. Тож подані відомості не можуть зацікавити відвідувачів прийти на фестиваль. Прийдуть ті люди, які вже були на ньому або мають більше інформації про нього. Також є відео з фестивалю в ютуб, фейсбук. Про фестиваль повідомляють Рівне медіа, РадіоТрек, Сфера ТВ, Культурне Рівне, ЦНАП тощо. В цілому, інформаційне забезпечення даного фестивалю є позитивним, однак відсутність сайту фестивалю, власного ютуб каналу, сторінок у фейсбук та інстаграм наразі є недопустимим і це є промахом організаторів фестивалю.

Наступним варто охарактеризувати гастрономічний фестиваль автентичної кухні «Мацик», на якому представлені страви Рівненщини та Любеліщини (Польща). Подія реалізується у межах міжнародного проекту «Культурна спадщина кухні – просування кулінарних традицій через

професіоналізацію гастрономічної пропозиції Любліна і Рівного», який здійснюється за фінансової підтримки Європейського Союзу в межах програми транскордонної співпраці «Польща-Білорусь-Україна 2014-2020».

Фестиваль «Мацик» можливий як в онлайн, так і офлайн режимі [19]. Фестиваль відвідують офіційні делегації з регіонів України, Польщі, Чехії, керівництво Секретаріату Програми транскордонного співробітництва «Польща-Білорусь-Україна» в Україні, члени Представництва Європейського Союзу в Україні [29].

Отже, гастрономічний фестиваль «Мацик» відбувається для популяризації традицій української кухні. Мацик є відомим смаколиком Полісся, однак про нього знають навіть не всі українці, тому фестиваль повинен зацікавити як українців, так і зарубіжних гостей. Рекламна компанія фестивалю має хороший потенціал, адже можна зустріти численні статті про фестиваль, відео, повідомляють про проведення фестивалю Рівне 1, Рівне онлайн, Рівне Медіа, РадіоТрек, Рівне Вечірнє, Укрінформ, сайт Рівненської міської ради, ЗМІ Волині.

С. Виткалов зазначає, що деякі з фестивалів Рівненщини проводяться за певними річними циклами, міжнародні фестивалі з самотньою фольклорною чи загально-фольклорною базою вже стали традицією (наприклад, «Коляда»). Заходи, які проводяться вже 17 років, свідчать не лише про професійну організацію цих комплексних видовищ за участю колективів артистів з багатьох країн світу (наприклад, в останньому взяли участь представники з 14 країн), а й популярність даної форми серед місцевого населення та важливість етнографічного чинника в культурних практиках регіону та діяльності його діячів [4, с. 186].

Наступним проаналізуємо Міжнародний фольклорний фестиваль "ЕтноРівне-2018", який відбувається у місті Рівне. Метою фестивалю є залучення дітей та молоді до вивчення, передачі, збереження та популяризації фольклору, народних історико-культурних традицій, звичаїв та обрядів, зміцнення та збереження ролі автентичного фольклору в молодіжному та

дитячому середовищі. У програмі фестивалю передбачені: святковий концерт, виступи у відкритому та закритому концертних залах, виставка-ярмарок виробів народної творчості, фестивальна хода вулицями міста [22].

Варто зауважити, що незважаючи на те, що це міжнародний фестиваль, рекламна кампанія сформована неналежним чином. Зокрема, фестиваль не має власного сайту, де була б відображена вся актуальна інформація про дане дійство, а відомості про фестиваль відображені на сторінці у фейсбук, в ЗМІ «Новини по-рівненськи», «Рівняни», «Рівне1», на сайті ЦНАП. Враховуючи, що це міжнародний фестиваль, яких у Рівному не така вже й велика кількість, потрібно працювати над розвитком рекламної компанії, зокрема, і для відвідувачів з України, так і іноземних гостей.

Наступним варто проаналізувати етно-еко-фест «Буща папороть 2018», який відбувається в с. Буща Здолбунівського району Рівненської області. Фестиваль започаткований у 2017 році і проводиться щорічно в першій половині липня з метою відтворення та популяризації народних купальських звичаїв, традицій та обрядів, фестивального руху на Рівненщині.

Щодо про інформованості населення про даний фестиваль, то варто зауважити, що незважаючи на те, що це фестиваль обласного значення, власного сайту, як і більшість фестивалів, не має, а інформацію про дату проведення фестивалю, учасників, актуальну інформацію можна віднайти лише на різноманітних порталах новин, зокрема, на новинному сайті м. Здолбунів, сайті Обласного центру народної творчості, сайті Український центр культурних досліджень, газеті Верховної Ради України «Голос України». Якщо проаналізувати дані інформаційні ресурси, то здебільшого вони повідомляють, що фестиваль вже пройшов, тобто, значна кількість жителів Рівненщини та України про дане дійство дізнається не до його початку, а вже коли він минув, це є неприпустимим, адже це заважає подальшому розвитку фестивального руху як фактору активізації культурної діяльності населення [30].

Також на Рівненщині відбувається і багато інших фестивалів: Міжнародний етнічний фестиваль «ЛіраФест», фестиваль народного мистецтва «Водіння куста» (с. Сварицевичі), відкритий етно-фестиваль «Вишневий пиріг» (с. Городок), всеукраїнський фестиваль народного мистецтва «Зелене Купало у літо упало», родинний фестиваль «До Глинської родини на гостини» (с. Глинськ), фестиваль відродження стародавніх традицій випікання хліба «Млин крутиться» (с. Варковичі), фестиваль історії та побуту «Новомалинська Любава», етнофестиваль «ЛастівкаFest» (сміт Смига), фестиваль автентичного традиційного костюма «Від кайки до вишиванки» (м. Костопіль), етно-фестиваль народного мистецтва «Песні Баби Мані» (С. Залужжя Сарненський район) та ін.

Проаналізувавши відомості на просторах інтернету про вище зазначені фестивалі, можна простежити аналогічну ситуацію, що і з іншими фестивалями: відсутність власного сайту, фрагментарна інформація на різних інформаційних сайтах, і до того ж, в багатьох випадках про фестиваль відображено вже після проведення такого дійства.

Варто відзначити про важливість фестивального руху для мешканців різних населених пунктів, зокрема, і міст.

Організаційно фестиваль пов'язаний із трьома типами учасників – організатори, автори, глядацька аудиторія, ролі яких не є суворо закріпленими та можуть бути змінені залежно від формату заходу фестивалю.

Розглянемо позицію міських мешканців, учасників фестивалю, його глядацької аудиторії. Перебуваючи в комунікаційному потоці, людина змушена відокремлюватися від спілкування, намагаючись створити зв'язки в суспільстві. Фестиваль привертає увагу міської аудиторії, оскільки дозволяє задовольнити потребу у поєднанні з людьми. Таким чином, особистий інтерес стає одним із головних мотивів участі міського жителя, який задовольняє фестиваль [37].

Сучасний глядач – це молоді люди, не обтяжені господарством, які мають вільний час для відвідування заходів. Це рухливі, і водночас

перебувають у розвитку суб'єкти, відкриті інформації, лабільні. Багато в чому ці характеристики евристично збігаються з характеристиками фестивалів. Фестивалі рідко стають довгожителами, найчастіше ґрунтуються не на традиції, а, подібно до молодих, шукають себе, замислюються як амбітні, індивідуалістичні проекти.

Потреби організаторів може бути виражені такими категоріями – компенсація нестачі зв'язків у професії чи соціумі, брак певного культурного продукту, дефіцит спілкування. Перехід від подібної особистої мотивації на рівень соціальний змінює характер реалізації та задоволення цих потреб, оскільки на цьому етапі до фестивалю приєднуються глядачі як активні учасники створення культурного середовища міста та встановлення нових соціальних взаємодій. Усі, хто бере участь у фестивальному процесі, отримують глядацький чи організаційний досвід, за допомогою якого відбувається культурна ініціація. Саме цей механізм сприяє створенню прихильності, почуття місця. Найбільші показники довговічності у фестивалів, які організовує команда менеджерів, що пов'язано з професійною зацікавленістю, на відміну від інтересів мікрогрупи, заснованої на особистісних зв'язках [35].

Фестиваль, що зародився з ініціативи організатора або групи організаторів, може завершитися із закінченням ритуалу для його організаторів, або перекваліфікуватися на постійну гру і повторювати цю ініціацію у різних випадках.

Основною ж функцією організаторів тут стане задоволення від власної організаторської діяльності та комунікація учасників усередині мікрогрупи.

Можливим варіантом розвитку може стати і перехід такого фестивалю до професійного розряду, і стати сферою реалізації творчих сил учасників. У цьому випадку організатори будуть переймати і передавати певну традицію, або створювати на її основі інше, новаторське та суттєве.

Третя сторона учасників фестивального процесу – автори. Особистість у фестивальній справі набуває величезної ролі. Для фестивалів перехідного чи

просвітницького типів, із багаторічною історією, особистість виконує роль стрижня. На інтересі цієї особи, її ентузіазмі організується та працює фестиваль. Особистість ця має особливість створювати навколо себе спільноту.

Занурення учасників та глядачів фестивалю в атмосферу свята – необхідна властивість успішного фестивалю. Успішність сучасного міського фестивалю має враховувати низку факторів: глобальну та локальну соціально-культурну ситуацію; цінності потенційної цільової аудиторії та її запити. Зазначається, що суспільство характеризується такими показниками, як пересиченість, відчуття безмежності власних можливостей людиною, індивідуалізм [36].

Святкова культура сучасного міста поки що залишається маловивченою, позбавленої уваги, областю, незважаючи на загальний інтерес до проблематики міста. Привабливість проведення фестивалю як міського свята залежить від підтримки місцевої спільноти. Проведення фестивалю може стати частиною плану формування капіталу місця, створить передумови для локальних процесів розвитку та відновлення міського середовища; стимулюватиме творчу потенцію території. Довгострокова перспектива заходу вплине на процеси зміни або відновлення міського середовища та інші. Фестиваль дозволить сформувати у мешканців новий погляд на звичне для них місце проживання. Дає можливість покращити комунікацію населення, працює на зміцнення порозуміння серед різних суспільних груп.

Отже, ефективною формою збереження національних традицій нині є проведення фольклорних, етнічних фестивалів та свят. Будучи однією з форм етнокультурної діяльності, фестивальний рух створює сприятливий ґрунт для розвитку творчого потенціалу, розкриває можливості для творчої самореалізації та професійного зростання, надаючи при цьому позитивний вплив на економічну ситуацію та поєднуючи різні соціальні групи для участі у культурному житті місцевого співтовариства. Однак на Рівненщині організатори не дбають про належним чином сформовану рекламну кампанію

фестивалю, адже фестивалі не мають власного веб-сайту, а в ЗМІ відображені або фрагментарні відомості про те, що фестиваль буде або вже відбувся, та декількома словами описується програма даного дійства. Такий підхід до розвитку фестивального руху в Рівненській області, і не тільки, є неприпустимим, адже негативно впливає на подальший розвиток фестивалів та активізацію культурної діяльності населення.

2.2. Дитячий аспект в організації фестивальних імпрез

Фестивалі – актуальна форма соціально-культурної діяльності дітей та молоді. Фестивальна діяльність молоді - це, по-перше, демонстрація досягнень у кіномистецтві, літературі, музиці, спорті, художньому мистецтві, цирковому та інших видах мистецтв. По-друге, це масштабне свято, яке складається з кількох концертів, вистав, театральних постановок, об'єднаних єдиною тематикою, програмою, сценарієм. Фестиваль перебуває у нерозривному зв'язку культурою - будучи невід'ємною частиною культури як знаково комунікативної системи, фестиваль є унікальним зразком різнорівневого спілкування, відкриває можливості для ефективної міжкультурної комунікації, в результаті якої досягається розуміння між людьми як представниками культур, різниця між якими носить, наприклад, віковий характер.

Наразі серед молоді існує проблема – розподілу вільного часу, адже значну частину часу займає дистанційне навчання та відпочинок, який діти зазвичай реалізують за допомогою різноманітних гаджетів, і саме фестиваль є важливим організуючим чинником його правильного розподілу для того, щоб молоді люди отримали свій інтелектуальний та культурний розвиток. Подібні заходи також є формою культурного відпочинку та адресовані не лише дитячій та молодіжній, а й дорослій аудиторії.

Фестивалі відповідають інтересам морального виховання підростаючого покоління. Тому не можна применшувати їх роль у цьому: молодь повинна

знайомитися з справжнім мистецтвом, а не з тими аспектами, які активно нав'язуються молодіжною мас-культурою та містять у собі неправильні ціннісні настанови та пріоритети, спонукають до морального та правового нігілізму.

Цікавим є той факт, що фестивалі доступні практично будь-якій людині, і в цьому полягає їхня ще одна ціннісна характеристика. Причому подібна доступність знову ж таки має силу виховного впливу. Ми вважаємо, що участь у подібних заходах мала пропагуватися та заохочуватися на рівні керівників навчальних закладів. Ще один важливий момент полягає в тому, що відвідування закладів соціально-культурного типу, зіткнення з класичною музикою, живописом, пам'ятками історії здатне здійснювати позитивний психологічний вплив: це особливо важливо в епоху індустріалізації та стресів. Доведено, що такі заходи здатні надавати навіть психологічну та психотерапевтичну допомогу багатьом людям.

Дозвілля у вихованні молоді має пріоритетне значення. Дозвілля за формами та видами може бути масовим, груповим та індивідуальним. Фестиваль завжди є масовою формою дозвілля. Це форма дозвілля, в якій представлено своєрідну кульмінаційну ланку в єдиній системі особистісного виховання.

Творча фестивальна форма дозвілля задовольняє потреби людей у соціальному спілкуванні, у зміні різноманітної естетичної творчості, у самовираженні та саморозвитку, у долученні до соціально значущих цілей, у психолого-емоційній розрядці, а також у розвазі та радісному спілкуванні з творчими однодумцями. Фестиваль ставить людину в активну творчу позицію, підвищує активність та самодіяльність мас, при цьому органічно поєднує логічні та емоційні засоби впливу. Особистість при цьому дозволяє утвердити себе у ролі учасника святкового дійства як виконавця, а також глядача та безпосереднього організатора дозвілля.

В контексті нашого дослідження варто проаналізувати дитячі фестивалі Рівненщини.

Спочатку проаналізуємо Міжнародний фестиваль-конкурс дитячого фольклору «Котилася торба», який проводиться у м. Вараш. Фестиваль-конкурс діє згідно статусу заходів С.І.О.Ф.Ф. та IOV, а це означає, що він плідно співпрацює з ЮНЕСКО.

Учасниками фестивалю є дитячі колективи із різних куточків України та зарубіжних країн. У рамках фестивалю відбудуться концерти учасників фестивалю в селах району, спільні виступи на концертних майданчиках міста Дубна, що сприяє налагодженню культурних зв'язків та творчого взаємообміну, підтримці діяльності колективів аматорської творчості, які працюють в галузі фольклору та збереженню культурної спадщини [30].

Проаналізувавши відомості про даний фестиваль на просторах інтернету, можна відзначити, що фестиваль не має власний веб-сайт, фестиваль є відомим для жителів Рівненщини, однак на цьому не варто спинятися, і продовжувати розвивати даний захід і для майбутніх учасників та відвідувачів із інших областей. Для цього потрібно працювати над рекламою фестивалю, адже наразі інформація про нього відображується на сайтах міських рад, сайт Обласного центру народної творчості, Укрінформ, Сфера-ТВ, інформаційний портал м. Дубні, Рівне 1. Зазвичай інформація про даний фестиваль має фрагментарний характер і описує учасників фестивалю та дату, коли він відбудеться.

Відомим є і фестиваль «ЛіхтArt», який було започатковано ще в 2005 році, тоді він мав назву «Сходи», з ініціативи й за підтримки РМПДМ та громадської організації «Сприяння позашкільній освіті» у 2005 р. У фестивалі кожного року збільшувалась кількість колективів, а з 2007 р. приймають участь і зарубіжні дитячі колективи. Наразі фестиваль є міжнародним [21].

Організатори фестивалю ставили перед собою низку завдань, серед яких визначення здібних молодих акторів, удосконалення їхньої майстерності, обмін досвідом між різними трупамі, поширення театрального мистецтва серед молоді, налагодження комунікації між вітчизняними та закордонними театральними трупамі.

Відтак фестиваль став експериментальним майданчиком, організаційно-культурна діяльність якого спрямовувалася на виховання підростаючого покоління та формування креативної платформи, яка б впливала і на глядача, і репертуарну політику аматорських театральних колективів країни [16, с. 197].

Фестиваль «ЛіхтArt» є цікавим та пізнавальним, однак інформація про нього, як і про інші фестивалі Рівненщини, відображено дуже скупо на інформаційних порталах «Суспільне Рівне», «Діти в місті», сайті Рівненської міської ради, РадіоТрек, «На власні очі», Сфера-ТВ. Відображена інформація про організаторів, учасників, а також на деяких сайтах розкрита детальна програма фестивалю.

Також відомими дитячими фестивалями Рівненщини є фестиваль зіркової та молодіжної творчості «Зіркова хвиля» (м. Вараш), міжнародний молодіжний фестиваль «Партнерське музикування» (м. Рівне); міжнародний фестиваль-конкурс дитячих і молодіжних хорових колективів «Весняні дзвіночки» (м. Рівне), Міжнародний молодіжний мистецький соціально-екологічний фестиваль «Біле Озеро» (озеро Біле Володимирецький район); обласний відкритий дитячий фестиваль патріотичної пісні «Наша слава козацька не вмре, не загине!» (с. Хрінники, Демидівський р-н). Слід відзначити, що якщо про зазначені фестивалі можна знайти інформацію на просторах інтернет-порталів, то про ці фестивалі навіть не завжди можна знайти інформацію, коли актуальна дата проведення.

Дитячі фестивалі є важливим чинником соціально-культурної комунікації. Сучасні фестивалі взаємопов'язані з соціально-культурними процесами та відображають усі сторони соціальних взаємовідносин, їх специфіку та різноманіття. Спілкування та обмін інформацією у формах художньої творчості яскраво виражено у фестивалях, що ґрунтуються на міжособистісному, міжнаціональному та міжкультурному стосунках. В даний час цінність фестивалю очевидна, він активно використовується як спосіб ведення культурного діалогу між дітьми різного віку та молоддю.

У соціально-культурному просторі фестиваль формує необхідні умови для комунікації між представниками національних та етнічних спільнот та культур: здійснюється обмін творчим, соціальним та духовним досвідом, створюються нові продукти спільної творчості. Отже, фестиваль є однією з найважливіших форм соціально-культурної діяльності, важливим засобом прояву творчого підходу та ініціативності дітей та молоді.

Фестиваль як форма культурно-дозвільної діяльності виступає важливим засобом організації вільного часу для саморозвитку підростаючого покоління. Фестивалі як форма культурного відпочинку широко використовуються у виховній та соціально-культурній діяльності з дітьми, молоддю, дорослою аудиторією.

Фестивальні заходи сприяють створенню максимально широке поле для творчої взаємодії як професіоналів у галузі різних видів мистецтв – театру, музики, кінематографу тощо, так і глядачів. Сучасний фестиваль має в своєму розпорядженні величезну кількість методів, реалізується в культуро-творчих, культуро-охоронних, рекреативних, освітніх і комунікативних технологіях соціально-культурної діяльності і є важливим соціокультурним середовищем виховання.

Неможливо переоцінити значення культури у духовно-моральному вихованні молоді. Адже культура є основною силою, що об'єднує, і формує націю. Фестивалі – актуальна форма соціально-культурної діяльності дітей та молоді. Одне з головних завдань фестивалю – внесок у духовно-культурне життя країни, регіону, міста. Фестиваль є важливою організаційно-мистецькою формою творчості: несе особливу атмосферу свята, демонструє кращі досягнення художніх колективів та виконавців. Фестиваль є активатором творчої діяльності та унікальною формою представлення мистецької творчості для всіх груп населення. Поєднаний із тематикою патріотизму, фестиваль набуває статусу заходу, що сприяє розвитку духовно-моральних якостей та почуття єднання зі своєю Батьківщиною. Окрім цього, за допомогою фестивалів формується соціалізація підлітків, що полягає у

розвитку впевненості, самостійності, ініціативності та інших особистісно значущих якостей. Соціалізація підлітків за допомогою фестивалів є імпульсом до пізнання та творчості, сприяє формуванню ціннісних орієнтирів, усвідомленню себе особистістю.

РОЗДІЛ 3

РІВНЕНСЬКІ ФЕСТИВАЛЬНІ ЗАХОДИ, СПРЯМОВАНІ НА ПІДТРИМКУ ІНТЕРЕСУ ДО ПРОФЕСІЙНОГО МИСТЕЦТВА: ДИТЯЧИЙ І ДОРΟΣЛИЙ АСПЕКТ

3.1. Музичні фестивалі в контексті підвищення професіоналізації народної культурної практики

Неможливо переоцінити важливість музичних фестивалів, які впливають на багатьох людей. Фестивалі важливі, адже вони здійснюють вплив музики на поведінку людей, на місцеві громади та їхнє культурне значення.

Вплив музики на поведінку людини добре відомий. Від простого відволікання до витвору мистецтва, музика має глибокий вплив на поведінку людини. Правильна музика може змінити настрій, зарядити енергією або допомогти зосередитися. Однак вплив музики є не тільки розвагою. Музика допомагає людям визначити свої ролі.

Музичні фестивалі дають бажаний відпочинок від щоденних стресів. Вони можуть підбадьорити та допомогти згадати приємні спогади в житті.

Дедалі популярніші музичні фестивалі служать важливими платформами для міждисциплінарних дискусій, кидають виклик загальноприйнятим цінностям і створюють нові моделі взаємодії. Їхнє культурне значення значно відрізняється від країни до країни, а різні чинники по-різному впливають на культурний ландшафт кожного фестивалю. Глибше розуміння музичних фестивалів і цінностей, які вони пропонують своїм місцевим громадам, допоможе визначити, як вони можуть бути ефективними для культурних змін.

Проаналізуємо музичні фестивалі Рівненщини. Одним з найвідоміших є

міжнародний джазовий фестиваль, в якому об'єднані жанри мистецтва з джазової музики - «Art Jazz Cooperation». Даний фестиваль проводиться в двох містах - Рівному та Луцьку [21, с. 246].

Міжнародний джазовий фестиваль «ART JAZZ» по праву вважається одним з найвідоміших та популярніших культурних заходів Волині та Рівненщини, який розпочав свою історію ще у 2007 році. Фестиваль об'єднує не лише різні жанри мистецтва в темі джазової музики, але й міста. Луцьк та Рівне на деякий час стають центром культурного життя та восени починають фестивальний рух України.

Враховуючи, що фестиваль проводиться вже 15 років, за цей час в ньому взяли участь багато учасників з різних країн, зокрема, з Естонії, Грузії, США, Чехії, Франції, Німеччини, Польщі та інших країн.

«ArtJazz» об'єднує різні види мистецтва в темі джазу – фотографію, графіку, хореографію, музику, театр та ін.

Фестиваль ставить перед собою мету розвитку фестивального руху, виховання молоді та прищеплення їй любові до українського та міжнародного мистецтва [1].

Доцільно зауважити, що «ArtJazz» відомий та популярний і завдяки вдалій рекламній компанії. Так, фестиваль має власний сайт, де опубліковано всі новини про фестиваль, відображені квитки та ціни на фестиваль, розгорнута програма фестивалю, партнери фестивалю, мультимедіа, контакти. Окрім цього, на сайті можна ознайомитися з інформацією англійською мовою, особливо це актуально для відвідувачів та учасників з інших країн.

Далі проаналізуємо ще один з найвідоміших фестивалів Рівненщини – рок-фестиваль «Тарас Бульба». Даний фестиваль має за мету сприяти творчому розвитку молодих виконавців, стимулювати їх до подальшого розвитку, активізувати населення до культурної діяльності [30; 32].

Фестиваль, завдяки своїм можливостям, дає шанс молоді показати свій талант, реалізуватися як виконавець, гурт, заявити про себе, а відвідувачам

надається можливість відпочити від тяжких буднів та насолодитись якісною музикою.

Фестиваль ще цікавий тим, що він об'єднує різні локації, що також приваблює відвідувачів, адже кожен має можливість обрати ту музику, яка найбільше подобається. Зокрема, структура місця проведення фестивалю включає: рок-сцену; metal-stage-ливарня; альтернативну сцену; літ-арт платформу; дитячу галявину; козацький курінь; фуд-корт; наметове містечко. [32].

Фестиваль «Тарас Бульба» є відомим на всю Україну, і не тільки. І цьому сприяла і ефективна реклама щодо просування даного фестивалю. Так, фестиваль має власний веб-сайт, де розміщена вся актуальна інформація про фестиваль, детальна програма фестивалю, лайнап, співпраця фестивалю з різними організаціями, а також можна придбати квиток. Тобто, почувши про даний фестиваль, кожен бажаючий має можливість всю необхідну інформацію. Окрім цього, фестиваль має власні офіційні сторінки у фейсбук, інстаграм та ютуб.

Варто проаналізувати ще один відомий рівненський фестиваль «Бурштинові солоспіви». Мета та основні завдання фестивалю-конкурсу: відродження, збереження та розвиток національної співочої культури та мистецтва; популяризація вокальної музики; розвиток творчих контактів між учасниками, обмін досвідом, творча співпраця тощо [7].

Фестиваль «Бурштинові солоспіви» не є настільки популярним і відомим як фестиваль «Тарас Бульба», однак і рекламна компанія даного фестивалю не настільки розвинута, адже фестиваль не має власного веб-сайту, дізнатися про нього можна з різноманітних джерел: сторінки фестивалю у фейсбук, місцевих ЗМІ.

Проаналізувавши музичні фестивалі Рівненщини, можна простежити взаємозв'язок фестивалів із вдало організованою роботою щодо його реклами. Так, чим відоміший та популярніший фестиваль, тим краще рекламну компанію він має. Організатори працюють над тим, що такі фестивалі були у

полі зору ЗМІ, мали власний веб-сайт, де завжди була про них актуальна інформація. Однак багато жителів Рівненщини не володіють інформацією про більшість фестивалів, а це є проблемним аспектом для активізації культурної діяльності населення.

3.2. Сучасні проблеми та тенденції в організації фестивального руху

Наразі основною проблемою в організації фестивального руху є відсутність чітко організованої рекламної компанії, адже про значну кількість фестивалів, які проводяться в Рівненській області, місцеві мешканці не знають. Тому доцільно застосовувати наступні заходи для ефективної реклами фестивалю.

Створення позитивного висвітлення в пресі є одним із найкращих способів підвищити обізнаність громадськості та підвищити репутацію фестивального руху.

Основна мета PR для заходів — залучити людей на свято-фестиваль. Зв'язки з громадськістю створюють позитивний резонанс навколо фестивального руху.

PR є важливою частиною просування заходів. Добре проведена PR-кампанія підвищує обізнаність, стимулює продажі та налагоджує відносини зі ЗМІ, клієнтами, партнерами заходу та іншими зацікавленими сторонами. Тому підходити до PR потрібно правильно:

1. Запрошувати пресу на фестивалі. PR на заходах — це реклама. Фестиваль не може мати публічність без сильної присутності в ЗМІ. Висвітлення фестивалю в пресі забезпечує впізнаваність і довіру до даного заходу.

Плануючи охоплення медіа, організаторам фестивалю слід проаналізувати які типи преси, ймовірно, найкраще висвітлять захід. Місцеві засоби масової інформації з більшою ймовірністю найкраще висвітлять місцевий фестиваль, ніж національні ЗМІ.

Визначивши цільові ЗМІ та публікації, організаторам слід зв'язатися безпосередньо з окремими журналістами та редакторами. Слід надати важливу інформацію про фестиваль: назву, дату, час і місце проведення фестивалю. Необхідно максимально детально та цікаво для ЗМІ описати яким чином фестиваль є корисним для відвідування та культурного відпочинку.

Окрім цього, ЗМІ має бути присутнім на самому фестивалі, щоб максимально висвітлити виступи учасників, об'єкти показу тощо. Однак слід зауважити, що піар заходів не закінчується після проведення фестивалю. Організаторам слід розвивати тривалі стосунки з пресою для майбутніх заходів, пропонуючи ексклюзивний контент.

Присутність преси на фестивалі надає йому довіри, а також висвітлення в ЗМІ. Слід обрати ті видання, які б найбільше зацікавили людей прийти на фестиваль. Щоб забезпечити присутність преси, слід надати безкоштовний доступ.

Звичайно, можна створити власну рекламу, транслюючи свою подію в прямому ефірі та створюючи інший вміст у соціальних мережах, але організаторам фестивалю потрібна преса, яка зможе максимально позитивно та ефективно розповісти про події фестивалю.

Доцільно уважно підходити до вибору ЗМІ, який рекламуватиме фестиваль. Інформацію про фестиваль мають висвітлювати: івент агентства, телеканали, радіостанції. Міжнародні фестивалі можна рекламувати за допомогою національних каналів – «1+1», «СТБ», «ICTV», «Суспільне культура», «УНІАН», «М1». Якщо ж фестиваль регіонального чи місцевого рівня, необхідно залучати місцеві ЗМІ. Серед місцевих ЗМІ Рівненщини інформацію про майбутній фестиваль можна висвітлити завдяки «Сфера ТВ», «ITV», «Радіо Трек», «Сім днів», «ОГО», «Рівне вечірнє», «Вільне слово», «Вісті Рівненщини», «Рівне-Ракурс», «Чарівне.інфо», «Все», «Rivne media».

Організаторам доцільно звертатися безпосередньо до окремих журналістів і репортерів, яких вони знають або ж які мають хорошу репутацію, та яким довіряють. Це кращий підхід, ніж зв'язуватися з новинними

виданнями через їхні контакти чи сторінки. Великі медіакомпанії щодня отримують сотні потенційних історій для висвітлення, і інформацію про фестиваль, швидше за все, не помітять.

Організаторам варто будувати довірливі стосунки з журналістами, адже регулярне висвітлення фестивалю, постійні новини про нього, дають можливість населенню не забувати про нього, таким чином інтерес до даного дійства не згасає, а ті, хто справді зацікавлений фестивалем, з нетерпінням чекатимуть наступного проведення.

2. Реклама фестивалю в соціальних мережах.

Сфера зв'язків з громадськістю вийшла за рамки прес-релізів і новинам, оглядам і новинам. Сьогодні немає кращого підвищити обізнаність про події, ніж соціальні мережі. Це тому, що соціальні медіа домінують у споживанні новин серед міленіалів і покоління Z. Крім того, 50% споживачів використовують соціальні мережі, щоб бути в курсі новин заходу, події, що їм до вподоби. Соціальні медіа звільняють від обмежень традиційних медіа та дозволяють створювати власний ажіотаж.

Соціальні медіа є одним із найкращих доступних інструментів просування. Почнемо з того, що це абсолютно безкоштовно, і це чудовий спосіб створити зацікавлених підписників і створити імпульс для вашої наступної події.

Завдяки активності в соціальних мережах можна створити лояльну спільноту та максимально широко просувати свій захід. Понад 4,62 мільярда людей користуються соціальними мережами та взаємодіють із їхнім вмістом. Таким чином, канали соціальних медіа представляють ідеальну можливість охопити ширшу аудиторію та значно збільшити кількість учасників та відвідувачів фестивалю.

Хештеги, пов'язані з фестивалем, мають бути частиною стратегії реклами в соціальних мережах. Вони об'єднують усі пов'язані бесіди й полегшують людям пошук вмісту події. Доцільно створити «очікування фестивалю», попросивши відомих особистостей прорекламувати фестиваль на

своїх сторінках. Слід розширювати охоплення підписників фестивалю і підвищувати обізнаність.

Після фестивалю не варто забувати про подальшу рекламу, тому слід продовжувати «створювати галас» за допомогою офіційних фотографій із фестивалю, відеоконтенту спікерів і виконавців, а також контенту, створеного користувачами. Можна використовувати накопичений вміст для створення маркетингового матеріалу для майбутніх фестивалів.

3. Присутність в календарях подій і місцевих списках.

Веб-сайти для пошуку подій об'єднують організаторів подій і відвідувачів. Ці платформи дозволяють потенційним відвідувачам дізнаватися про події, що відбуваються в їхній місцевості, і купувати квитки. Організатори фестивалю можуть скласти список фестивалів і рекламувати їх, а також переглядати продажі та статистику.

Розміщення фестивалю на цих веб-сайтах з'єднує організаторів із цільовою аудиторією. Багато з цих сайтів роблять більше, ніж розміщують інформацію про фестиваль. Вони також допомагають охопити більше людей, рекламуючи фестиваль в багатьох соціальних мережах.

Facebook має опцію, де користувачі можуть створювати та рекламувати події. Алгоритми платформи показують рекламу фестивалю потрібній аудиторії, і коли користувачі виявляють інтерес, Facebook ділиться цією подією зі своїми друзями. Користувачі можуть знаходити події за такими критеріями пошуку, як місце розташування чи інтерес.

4. Створення персоналізованого контенту.

Прес-релізи забезпечують послідовне поширення загальної інформації на широку аудиторію ЗМІ. Але організатори повинні створити вхідний контент, щоб зацікавити цільову аудиторію до та після фестивалю. Вхідний вміст приваблює потенційних клієнтів спеціальними повідомленнями, які відповідають їхнім інтересам.

Розробка персоналізованого контенту для фестивалю може зайняти багато часу та ресурсів, однак ефективність такої реклами того вартує. Добре

продумана контент-стратегія визначає, який контент створювати, визначає, на кого контент впливає, де розповсюджувати контент і яких цілей він досягне.

Потім просувайте свою подію на платформах, якими користується ваша цільова аудиторія. До них належать соціальні мережі та веб-сайти для пошуку подій. Нарешті, створіть спеціальний контент, який зацікавить аудиторію до та після вашої події.

Зацікавити людей вашою подією може бути складно. Але з цим посібником ви будете на шляху до створення пам'ятних і обговорюваних подій.

5. Доцільно проводити прес-конференції для преси, а для цього обирати відповідне місце.

PR-захід – це ще й створення гарного враження. Це особливо важливо, якщо багато відвідувачів прийшли вперше. З цієї перспективи розкішне приміщення, яке також є пам'яткою, запам'ятається набагато краще, ніж, скажімо, звичайна звичайна кімната бізнес-центру.

Місце також має бути практичним. Враховувати, чи є достатньо місця для преси, щоб зібратися та встановити своє обладнання. Це ж стосується і проведення заходу на відкритому повітрі. Крім того, варто підготуватися до негоди з наметами та навісами. Макет місця проведення має бути спланований заздалегідь, щоб створити спеціальні місця для персоналу, преси та загальних відвідувачів.

Місце проведення є відображенням події в цілому. Якщо організатори планують зробити грандіозну заяву та здійснити ажіотаж навколо фестивалю, спонукати людей говорити про нього, тоді потрібен такий же грандіозний майданчик.

6. На фестивалях повинно бути забезпечення їжею та напоями.

Їжа та напої створюють святкову атмосферу та приваблюють присутніх. Це створює позитивну атмосферу та підвищує настрій у всіх до того моменту, коли починають відбуватися усі дієства фестивалю.

Якщо бюджет фестивалю дозволяє, то варто подумати про шведський стіл. Якщо все, що можуть собі дозволити організатори - це легкі закуски, то і це добре, адже їжа сприяє розмові та світській розмові. Також варто додати напої, окрім дитячих фестивалів. Можна запросити бармена, який готуватиме смачні та популярні коктейлі.

Їжа також сприяє присутності фестивалю в соціальних мережах. Адже помітно, як люди часто завантажують зображення своєї їжі в Instagram. Якщо на фестивалі будуть апетитні та візуально презентабельні страви, то відвідувачі, швидше за все, зроблять фото та поділяться ним у соціальних мережах, використовуючи хештег фестивалю.

7. Фестиваль має бути максимально соціальним.

Реклама не починається і не закінчується на події. Це постійна робота, яка включає активну присутність у соціальних мережах. Слід використовувати поєднання Facebook, Twitter, LinkedIn та інших соціальних мереж, щоб створити ажіотаж і очікування. Також доцільно використовувати власний блог фестивалю, канал YouTube і інформаційні бюлетені, щоб поширити інформацію. Це стосується до, під час і після фестивалю.

Для реклами також можна використовувати Instagram або Snapchat, щоб надсилати фотографії, GIF-файли та короткі відеоролики. Що стосується хештегу події, то слід продовжувати використовувати його принаймні протягом тижня після фестивалю. Весь накопичений матеріал соціальних мереж (включаючи контент, створений користувачами) може бути корисним для просування наступного фестивалю.

8. Слід максимально використовувати цифрові PR-стратегії.

Ефективне цифрове просування може безпосередньо вплинути на успіх фестивалю та може допомогти створити надійну репутацію серед великої аудиторії.

Доцільно оптимізувати веб-сайт фестивалю, якщо немає веб-сайту, то обов'язково потрібно його створити.

Першим кроком у стратегії онлайн-просування є оптимізація веб-сайту. Це підвищить зацікавленість і допоможе охопити ширшу аудиторію новинами про фестиваль. Незалежно від того, чи організатори вибрали провести свою подію онлайн чи офлайн, важливо, щоб аудиторія могла дізнатися подробиці на веб-сайті.

Доцільно створити спеціальну сторінку події на веб-сайті, де докладно буде описана вся інформація, яку має знати аудиторія, наприклад місце події, час початку, вартість квитків та будь-яка інша інформація, яку організатори вважають важливою. Також можна створити розділ поширених запитань, де глядачі зможуть отримати відповіді на свої запитання.

Оптимізувавши веб-сайт для реклами фестивалю, можна залучити набагато більшу аудиторію та очікувати більшої кількості відвідувачів фестивалю.

Необхідно постійно працювати над створенням цікавого вмісту. Ніщо так не говорить про просування цифрових подій, як захоплюючий вміст. Правда полягає в тому, що всі ми працюємо з різними типами контенту. Деякі люди люблять читати статті, а інші люблять дивитися відео. Тому ми рекомендуємо створювати різні типи контенту, щоб звернути увагу на широку аудиторію та залучити її.

Якщо організатори не впевнені, як створити привабливий вміст або який саме вміст створити, то можна проаналізувати такі показники: інфографіка, відео, зображення, епізоди подкастів тощо. Якщо потрібно розповсюдити інформацію про фестиваль, то потрібно рекламувати її якомога ширше, і створення контенту допоможе у цьому.

Чудове місце для початку — просування вмісту на платформах, якими організатори вже користуються, наприклад, у облікових записах у соціальних мережах або на веб-сайті. Це дозволить охопити цільову аудиторію. Потім можете розгалужуватися та писати рекламні статті для журналів, створювати інфографіку для друкованих листівок і створювати канал YouTube.

Створення посилань. Коли ви готуетесь розпочати свою подію, можна сказати, що вам є про що подумати. Однак настав час справді випередити конкурентів. У той час як інші компанії, які займаються проведенням заходів, зайняті завершенням замовлення постачальників і вдосконаленням розкладу, вам слід зосередитися на просуванні. Зрештою, немає особливого сенсу планувати подію, про яку ще ніхто не знає.

Налаштування посилань на фестиваль - це чудова стратегія цифрового маркетингу, яку багато організаторів подій і PR-експерти використовують для просування подій в Інтернеті.

Завдяки побудові посилань можна отримати цінні зворотні посилання з доменів високого авторитету, які збільшать відвідуваність веб-сайту фестивалю та забезпечать справжню цінність, посиливши домен. Налагодження зв'язків із авторитетними компаніями є однією з найкращих доступних стратегій цифрового PR для просування наступного фестивалю.

10. Слід використовувати електронний підпис.

Це може здатися дивною пропозицією, однак підпис електронної пошти може стати чудовим місцем для реклами фестивалю. Привабливий електронний підпис, який чудово рекламує подію, може зацікавити одержувачів електронного листа та спонукати їх перейти на веб-сайт фестивалю, щоб дізнатися більше.

Кліки підписів електронної пошти, важливо, щоб вони були короткими. Ніхто не читає довгих електронних листів, не кажучи вже про багатослівні підписи електронних листів. Отже, варто бути короткими та по суті. В листі слід відображувати лише ту інформацію, яка є абсолютно необхідною, і яка спонукає до більшої кількості кліків.

11. Слід пропонувати знижки на раннє замовлення. Ми всі любимо вигідну пропозицію. І знижки на квитки на фестиваль не виняток. Якщо організатори бажають залучити більше людей на свій фестиваль, то потрібно залучити їх, а знижки на раннє замовлення квитків - чудовий спосіб зробити це.

Пропонуючи знижки, аудиторія зареєструється фестиваль раніше, щоб отримати доступ до знижки. Це допоможе швидше забезпечити учасників події та підвищити інтерес напередодні фестивалю.

12. Створення рекламних роликів.

Доцільно постійно працювати над створенням відео хорошої якості з фестивалю, які можна рекламувати як на сайтах фестивалю, так і за допомогою інших ресурсів.

13. Продаж рекламних сувенірів з логотипом фестивалю: статуетки, календарі, кружки, тарілки, шарфи, шапки, рукавиці, футболки, сумки, мобільні аксесуари, фото зони з логотипом фестивалю тощо. Такі сувеніри на довго залишаться у відвідувачів, які будуть пам'ятати і рекомендувати своїм знайомим відвідати фестиваль у майбутньому.

14. Не можна нехтувати і традиційними рекламними інструментами: афіші, реклама на маршрутках, троллейбусах, транспорті організаторів та учасників фестивалю.

Щодо залучення відвідувачів на фестивалі Рівненщині, то на фестивалі можна запросити відомих рівненських співаків, гуртів. Зокрема, гурт «От Vinta», співаків Skofka, NAZARIY, Річард Гурич, Олександр Михайлов, Микола Бобрик. Такі діячі мають широку аудиторію, зокрема, і в соціальних мережах, а розмістивши у своїх соціальних мережах інформацію про те, що вони будуть виступати, тим саме будуть рекламувати фестиваль і залучати до нього ще більше відвідувачів, адже є ймовірність, що з підписників відомих рівненських діячів, можуть не побачити рекламу фестивалю чи почути, але побачивши, що у фестивалі братиме участь їхній улюбленець – це стимулюватиме їх як відвідати захід через співака, так і через цікавість, що саме там буде відбуватися.

Враховуючи наразі значну популярність блогерів та їхній вплив на підписників, доцільно і їх залучати до реклами фестивалів. Зокрема, варто залучати до реклами тих блогерів, які мають велику аудиторію підписників в Instagram: Ірина Ковальчук (590 тис. підписників), Ярина Кайзер (396 тис.

підписників), Аліна Ляшук (292 тис. підписників), Юлія Боришкевич (237 тис. підписників), Ольга Немчук (200 тис. підписників), Олександра Ковальчук (270 тис. підписників), Дмитро Поворознюк (118 тис. підписників), Наталія Радкевич (68 тис. підписників).

ВИСНОВКИ

Охарактеризовано фестиваль як форму активного відпочинку в культурній практиці України. Історія фестивалів відома ще з часів Стародавньої Греції, а саме – ще з 6 ст. до н. е., коли на честь відомого грецького бога – Аполлона, проводили «Піфійські ігри». Фестивалі як музичні свята проводилися наприкінці XVIII століття в Німеччині, потім почали організовуватися в інших країнах. У XX ст. набули поширення міжнародні фестивалі. І хоча ця практика мала під собою безліч передумов чи підстав (позиціонування країни, чи будь-якої іншої локації у культурному просторі), їх значення не можливо переоцінити, позаяк цей рівень суттєво розширював потенціал самих заходів, «знімав» безліч питань у формах між культурної комунікації. Фестивалі в наш час є невід’ємною частиною світогляду, вони дають можливість задовольнити естетичні, рекреаційні та епістемологічні потреби. фестиваль є тим ефективним способом, завдяки якому можна відобразити художнє, музичне, театральне, естрадне, кіномистецтво, тому даний захід розуміється як специфічна можливість обміну культурою між учасниками. Фестиваль сприяє об’єднанню національних культур, адже встановлює взаємозв’язок та взаємовплив, в тому числі і в культурному процесі на глобальному рівні. Фестиваль є важливим чинником соціально-культурної комунікації. Фестивалі сучасного типу взаємопов’язані з соціально-культурними процесами та відображають усі сторони соціальних взаємовідносин, їх специфіку та різноманіття. Обмін інформацією, спілкування у формах художньої творчості яскраво виражено у фестивалях, що ґрунтуються на міжособистісному, міжнаціональному та міжкультурному стосунках. В даний час цінність фестивалю очевидна, він активно використовується як спосіб ведення культурного діалогу. Наукові розвідки, присвячені фестивалю як формі активного відпочинку в культурній практиці України присвятили: С. Любченко, Д. Зубенко, О. Ілліч, Д. Атаманюк, О.

Алфьорова, С. Гриненко, Н. Корнілова, В. Корнілова, Ю. Солоненко, О. Пожарська, Г. Фесенко, С. Филипчук, Н. Горожанкіна, З. Бойко, К. Горб та ін.

Розкрито класифікацію сучасних фестивалів. Класифікації фестивалів різноманітні: тривалість; ритмічність; повторюваність; аудиторія; форма проведення; час виникнення; вік; прив'язка до сезону; місце проведення; фаховий рівень учасників; тематика проведення тощо. Враховуючи суспільно-економічну ситуацію, психологічний стан населення чи його фінансову спроможність, заземлюючи розгляд нашого питання на класифікаційних ознаках, можна сформувати таку класифікаційну градацію цих заходів: за показником оплатності (оплатні; безоплатні); за метою проведення (благодійні; розважальні); за сферою (музичні; кінофестивалі; літературні; фольклорні гастрономічні та ін.); за ідейним спрямуванням (ідеологічні; маркетингові); за віковою категорією (дитячі; молодіжні; для людей старшого віку).

Проаналізовано фестивалі фольклорного спрямування як чинник стимулювання інтересу до народної сучасної практики. Концепція фольклорних фестивалів обов'язково пов'язана з давніми етнічними традиціями, перед організаторами таких фестивалів ставиться завдання збереження національної культури, новаторство у культурі розуміється через призму цих завдань. Це виправдано, оскільки за умов поглиблення глобалізації сучасного суспільства гостро постає питання збереження національної ідентичності. Повага до минулого свого народу, повернення втрачених цінностей та ідеалів є фундаментом глибинної ментальності народу та світосприйняття людини. Відродити це й укорінити можна лише через ключові для самосвідомості народу ідеї. Саме цей філософсько-естетичний підхід – осягати та розвивати етнокультурну спадщину предків – стає стрижневим у концепції фестивалів фольклорного спрямування. Рівненщина відома наступними фестивалями фольклорного напрямку: обласне фольклорно-етнографічне свято до Міжнародного дня музеїв «Музейні гостини»; регіональний відкритий Етно-Тур-Фест «Бурштиновий шлях»;

Міжнародний молодіжний фестиваль традиційної народної культури «Древлянські джерела»; фольклорний фестиваль «Коляда»; обласний мистецько-пісенний фестиваль «Різдвяні піснеспіви»; гастрономічний фестиваль автентичної кухні «Мацик»; фольклорний фестиваль "ЕтноРівне-2018"; етно-еко-фест «Буца папороть 2018». Отже, ефективною формою збереження національних традицій нині є проведення фольклорних, етнічних фестивалів та свят. Будучи однією з форм етнокультурної діяльності, фестивальний рух створює сприятливий ґрунт для розвитку творчого потенціалу, розкриває можливості для творчої самореалізації та професійного зростання, надаючи при цьому позитивний вплив на економічну ситуацію та поєднуючи різні соціальні групи для участі у культурному житті місцевого співтовариства.

Визначено дитячий аспект в організації фестивальних імпрез. Творча фестивальна форма дозвілля дітей задовольняє їх потреби у соціальному спілкуванні, у зміні різноманітної естетичної творчості, у самовираженні та саморозвитку, у долученні до соціально значущих цілей, у психолого-емоційній розрядці, а також у розвазі та радісному спілкуванні з творчими однодумцями. Фестиваль ставить дітей в активну творчу позицію, підвищує активність та самодіяльність, при цьому органічно поєднує логічні та емоційні засоби впливу. Особистість при цьому дозволяє утвердити себе у ролі учасника святкового дійства як виконавця, а також глядача та безпосереднього організатора дозвілля. Відомі фестивалі Рівненщини: Міжнародний фестиваль-конкурс дитячого фольклору «Котилася торба»; фестиваль «ЛіхтArt»; фестиваль зіркової та молодіжної творчості «Зіркова хвиля» та ін.

Досліджено музичні фестивалі в контексті підвищення професіоналізації народної культурної практики. Музичні фестивалі вкрай важливі, адже вони здійснюють вплив музики на поведінку людей, на місцеві громади та їхню культурну активізацію. Найвідомішими музичними фестивалями Рівненщини є Міжнародний джазовий фестиваль «ArtJazz», рок-фестиваль «Тарас Бульба», фестиваль «Бурштинові солоспіви» та ін. , можна

простежити взаємозв'язок фестивалів із вдало організованою роботою щодо його реклами. Так, чим відоміший та популярніший фестиваль, тим краще рекламну компанію він має. Організатори працюють над тим, що такі фестивалі були у полі зору ЗМІ, мали власний веб-сайт, де завжди була про них актуальна інформація. Однак багато жителів Рівненщини не володіють інформацією про більшість фестивалів, а це є проблемним аспектом для активізації культурної діяльності населення.

Визначено сучасні проблеми та тенденції в організації фестивального руху. Наразі основною проблемою в організації фестивального руху є відсутність чітко організованої рекламної компанії, адже про значну кількість фестивалів, які проводяться в Рівненській області, місцеві мешканці не знають. Тому доцільно застосовувати наступні заходи для ефективного реклами фестивалів. Зокрема, пропонуються наступні PR для заходи: запрошення ЗМІ на фестивалі; реклама фестивалів в соціальних мережах; присутність в календарях подій і місцевих списках подій; створення персоналізованого контенту фестивалю; доцільно проводити прес-конференції для преси щодо майбутніх фестивалів; на фестивалях повинно бути забезпечення їжею та напоями; фестиваль має бути максимально відображеним в соціальних мережах; Слід максимально використовувати цифрові PR-стратегії фестивалів; слід використовувати електронний підпис при листування з партнерами, спонсорами, здійснюючи масові розсилки електронною поштою; слід пропонувати знижки на раннє замовлення квитків; створення рекламних роликів; продаж рекламних сувенірів з логотипом фестивалю; використання традиційних рекламних інструментів: афіші, реклама на маршрутках, тролейбусах, транспорті організаторів та учасників фестивалю. Щодо залучення відвідувачів на фестивалі Рівненщині, то на фестивалі можна запросити відомих рівненських співаків, гуртів. Зокрема, гурт «Ot Vinta», співаків Skofka, NAZARIY, Річард Гурич та ін. Враховуючи наразі значну популярність блогерів та їхній вплив на підписників, доцільно і їх залучати до реклами фестивалів. Зокрема, варто залучати до реклами тих блогерів, які

мають велику аудиторію підписників в Instagram: Ірина Ковальчук (590 тис. підписників), Ярина Кайзер (396 тис. підписників), Аліна Ляшук (292 тис. підписників) та ін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ArtJazz. URL: <http://artjazz.info/about> (дата звернення: 01.04.2023).
2. Бондарева Ю. ТОП-10 фестивалів Рівненщини. URL: <https://rivnenski.info/uk/article-1621-top-10-festivaliv-rivnenschini> (дата звернення: 10.02.2023).
3. Вороніна Г. Б. Фестивальний туризм як новий напрямок світового туризму. *Географія та туризм*. 2010. Вип. 10. С. 31-34.
4. Виткалов С. В. Фестивальний рух як культурний феномен сучасності: аналіз регіонального вектора. *Культура України*. 2016. Випуск 52. С. 182-190.
5. В Дніпре проходить Міжнарод. фестиваль-конкурс. URL: <https://gorod.dp.ua/news/139744> (дата звернення: 01.03.2023).
6. Всеукр. фестиваль-конкурс. URL: <http://zvezda21.com.ua/news/26-27-maya-vseukrainskiy-festival-konkurs-pervye-shagi-k-zvyozdamg-dnepr> (дата звернення: 01.04.2023).
7. Всеукраїнський конкурс вокального мистецтва «Бурштинові солоспіви–2019». URL: https://vektoralians.rv.ua/solospivy_rivne-2019/ (дата звернення: 01.04.2023).
8. Гриненко С.М. Гітарні фестивалі та конкурси 2020 року: офлайн та онлайн-формат. *Молодий вчений*. 2020. №9(85). С. 15-18.
9. Горожанкіна Н., Бойко З., Горб К. Танцювальні фестивалі України як складова фестивального туризму. *Наукові записки*. 2019. №1. С. 129-137.
10. Іванова О. О. Фестиваль Берегиня «як простір діалогу культур». *ЛОГОС*. 2020. №13. URL: <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.13.07.html> (дата звернення: 15.04.2023).
11. Ілліч О. В., Атаманюк Д. В., Алфьорова О. М. Фестивалі як форма комунікації. *Іноватика в сучасній освіті та науці: теорія, методологія, практика :Матеріали III Міжнародного літнього наукового симпозиуму (м. Одеса, 24 –25 липня2020 р.) / ГО «Інститут інноваційної освіти»; Науково -*

навчальний центр прикладної інформатики НАН України. Одеса : ГО «Інститут інноваційної освіти», 2020.С. 39-42.

12. Інформаційна агенція культурних індустрій. URL: <http://i-pro.kiev.ua> (дата звернення: 01.04.2023).

13. Зубенко Д. В.. Розвиток фестивального руху в сучасній Україні. Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право, 2011. №4 (12). С. 110-114.

14. Зуєв Сергій Павлович. Сучасний культурний простір та семіотика музичного фестивалю (на матеріалах Харкова) : дис... канд. мистецтвознавства: 17.00.01. Сумський держ. педагогічний ун-т ім. А.С.Макаренка. Суми, 2006. 207 с.

15. Золотой трюк Кобзова. URL: <http://www.circusfest.kobzov.ua/o-festivale> (дата звернення: 01.04.2023).

16. Казначеева Л., Гринчук М. Сучасні театральні фестивалі м. Рівного. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. 2020. №36. С. 196-201.

17. Киколь С. М. Класифікація фестивалів. Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2018» / XX Всеукраїнська наукова конференція молодих учених. Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2018. С. 132-135.

18. Корнілова Н. В., Корнілова В. В. Гастрономічні фестивалі в Україні як фактор розвитку гастрономічного туризму. Агросвіт. 2018. №20. С. 21-26.

19. Кулінарна спадщина Рівненщини: Мацик. URL: <https://www.facebook.com/rivnematsyk> (дата звернення: 01.04.2023).

20. Любченко С. Сучасні рок-фестивалі в Україні. Культура України. Серія: Мистецтвознавство. 2017. №56. С. 19–32.

21. Манелюк Є. В. Фестивальна практика Рівненщини періоду державної незалежності. Культура України. 2019. №63. С. 242-252.

22. Міжнародний фольклорний фестиваль «ЕтноРівне-2018» у місті Рівне. URL: <https://list.in.ua/> (дата звернення: 01.04.2023).
23. Пожарська О. Ю. Фестивалі циркового мистецтва як форма культурної взаємодії. Культура і мистецтво у сучасному світі. 2018. №19. С. 79–86.
24. Рівненська обласна державна адміністрація. Офіційний сайт. URL: <http://www.rv.gov.ua> (дата звернення: 01.04.2023).
25. Солоненко Ю. В. Фестивалі вуличної їжі як елемент туристичної дестинації. Економіка і організація управління. 2021. №4(44). С. 243-255.
26. Сьомий VII міжнар. цирковий фестиваль «Золотий трюк Кобзова». URL: <https://kobzov.ua/tsyrk-kobzov-ztk-2/> (дата звернення: 01.04.2023).
27. Сімнадцятий обласний фестиваль пісенно-музичного мистецтва «Різдвяні пісенспіви». URL: <https://rocnt.com.ua/?p=2585> (дата звернення: 01.04.2023).
28. Україна туристична. Міжнародний слов'янський фольклорний фестиваль «Коляда». URL: <http://www.turystam.in.ua> (дата звернення: 01.04.2023).
29. У Рівному відбудеться Фестиваль автентичної кухні «МАЦИК». URL: <https://rivne.travel/inspiration/u-rivnomu-vidbudetsa--festival-avtenticnoi-kuhni-macik> (дата звернення: 01.04.2023).
30. Управління культури і туризму Рівненської облдержадміністрації. URL: <http://cultrv.gov.ua/component/content/article/83-novunu/270-holovni-mystetski-podii-rivnenskoho-polissia.html> (дата звернення: 01.04.2023).
31. Фесенко Г. Етномузичні фестивалі в культурному ландшафті міста. Традиційна культура в умовах глобалізації: свята і святкування. Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю (25 – 26 червня 2021 року). Харків : Друкарня Мадрид, 2021. С. 282-286.
32. Фестиваль «Тарас Бульба». URL: <https://tarasbulba-fest.com/> (дата звернення: 01.06.2022).

33. Филипчук С. В. Фестивалі християнського кіно як засіб місіонерської роботи українських церков. Наукові записки Національного університету Острозька академія. Серія: Історичне релігієзнавство. 2014. №(9). С. 147-155.

34. Яроменко О., Токар О. Геопросторовий аналіз фестивальної діяльності як туристичного продукту Рівненської області. Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід/Матеріали ювілейної Х міжнародної наукової конференції. Львів, 2016. 476 с.

35. Community festivals—Big benefits, but risks, too. URL: <https://extension.umn.edu/vital-connections/community-festivals-big-benefits-risks-too> (дата звернення: 01.04.2023).

36. Lind K. Urban Festivals: Reshaping the Perception of the City The Case of UIT. Tallinn 2016. P. 81.

37. The Importance of Festivals for Society & Our Unique Cultures. URL: <https://vickyflipfloptravels.com/importance-of-festivals/> (дата звернення: 01.04.2023).